

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne

**i instytucje poprzedzające
w służbie nauk ekonomicznych**

Redakcja naukowa

Mirosław Bochenek

**Polskie Towarzystwo
Ekonomiczne
i instytucje poprzedzające
w służbie nauk ekonomicznych**

**Polskie Towarzystwo
Ekonomiczne
i instytucje poprzedzające
w służbie nauk ekonomicznych**

Redakcja naukowa
Miroslaw Bochenek

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
Warszawa 2025

Recenzenci:

prof. dr hab. Bogusław Fiedor

prof. dr hab. Tadeusz Stanisław

Redakcja naukowa:

prof. dr hab. Mirosław Bochenek

Redakcja językowa i korekta:

Anna Kucharczyk

Błażej Pajda

dr hab. Maria Urbaniec, prof. EK

Monografia powstała z okazji obchodów jubileuszu 80-lecia Polskiego
Towarzystwa Ekonomicznego połączonych z organizacją XI Kongresu

XI Kongres
Ekonomistów
Polskich

Ekonomistów Polskich.

Sugerowane cytowanie:

Bochenek M. (red. nauk.), Polskie Towarzystwo Ekonomiczne i instytucje
poprzedzające w służbie nauk ekonomicznych, Polskie Towarzystwo
Ekonomiczne, Warszawa 2025

© Copyright by Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2025

ISBN: 978-83-65269-53-9

Wydawca:

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne

ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa

tel. 22 551 54 01, e-mail: zk@pte.pl

<https://ksiazkiekonomiczne.pte.pl>

Skład i łamanie, projekt okładki:

Studio Komputerowe GEMMA

Druk i oprawa:

Sowa sp. z o.o.

Wydanie I

ISBN 978-83-65269-53-9

9 788365 269539

Spis treści

Marian Gorynia	
Słowo wstępne	11
Mirosław Bochenek	
Wprowadzenie	13

CZĘŚĆ I

STOWARZYSZENIA NAUKOWE WSPIERAJĄCE BADANIA I KRZEWIĄCE WIEDZĘ O GOSPODARCE PRZED POWSTANIEM OGÓLNOKRAJOWEGO TOWARZYSTWA EKONOMICZNEGO

Mirosław Bochenek, Wojciech Roszkowski

Rozdział 1. Pierwsze towarzystwa naukowe na ziemiach polskich wspierające rozwój myśli ekonomicznej	19
Wprowadzenie	19
1. Początki zorganizowanego społecznego ruchu ekonomistów w okresie za- borów	20
2. Działalność polskich ekonomistów w stowarzyszeniach naukowych po po- wstaniu styczniowym	39
3. Wpływ zjazdów prawników i ekonomistów na integrację środowisk eko- nomicznych	53
4. Nadzieje na renesans ruchu ekonomistów polskich w okresie I wojny świa- towej	63
Podsumowanie	69
Bibliografia	70

Czesław Domański

Rozdział 2. Towarzystwo Ekonomistów i Statystyków Polskich w Warszawie	81
Wprowadzenie	81
1. Ożywienie naukowe ekonomistów i statystyków polskich	84
2. Pierwsze stowarzyszenie statystyków i ekonomistów. Polskie Towarzystwo Statystyczne	85
3. Historia powołania Towarzystwa Ekonomistów i Statystyków Polskich ...	88
4. Działalność Sekcji Towarzystwa Ekonomistów i Statystyków Polskich	110

5. Twórczość naukowa – osiągnięcia	118
Podsumowanie.....	133
Bibliografia.....	134

Stepan Helei, Petro Kutsyk, Serhii Semiv

Rozdział 3. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne we Lwowie	137
Wprowadzenie	137
1. Powstanie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego we Lwowie.....	138
2. Członkostwo, działalność gospodarcza i tworzenie biblioteki Towarzystwa	140
3. Współpraca z organami administracji rządowej i udział w konferencjach naukowych.....	142
4. Wydawanie czasopism Towarzystwa	147
5. Organizacja wykładów publicznych i spotkań naukowych	151
6. Seria prac naukowych „Biblioteka Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego we Lwowie”	162
7. Wkład Leopolda Caro w działalność Towarzystwa	170
Podsumowanie.....	172
Bibliografia.....	173

Mirosław Bochenek

Rozdział 4. Towarzystwo Ekonomiczne w Krakowie	175
Wprowadzenie	175
1. Powołanie Towarzystwa Ekonomicznego do życia	176
2. Poglądy członków Towarzystwa głoszone w latach 1921–1930	188
3. Zmiany we władzach Towarzystwa w drugim dziesięcioleciu istnienia. ...	208
4. Obszary dociekań członków Towarzystwa w drugim dziesięcioleciu działalności	212
Podsumowanie.....	233
Bibliografia.....	234

CZĘŚĆ II

POLSKIE TOWARZYSTWO EKONOMICZNE W LATACH 1945–2025 – SUKCESY I PORAŹKI

Alojzy Czech

Rozdział 5. Powstanie i działalność Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego pod kierownictwem Edwarda Lipińskiego	245
Wprowadzenie	245
1. Założenie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w 1945 roku	246
2. Kogo nie było?.....	247
3. Zjazd założycielski – obrady i następstwa	248

4.	Pierwsze Oddziały (1946)	251
5.	PTE w latach 1947–1949	259
6.	Dom Ekonomistów Polskich	260
7.	Seria Biblioteki Ekonomicznej	263
8.	Dwa nowe Oddziały (1948)	265
9.	Zmiana oblicza PTE (1949/1950)	268
10.	Zjazd Ekonomistów w 1950 r.	270
11.	Przekaz ze Zjazdu do Oddziałów	272
12.	I Kongres Nauki Polskiej w 1951 r.	274
13.	PTE w okresie planu 6-letniego	278
14.	A co w Oddziałach?	282
15.	Kolejne dwa nowe Oddziały (1952)	292
16.	W stronę przełomowego roku 1956	294
17.	PTE w dekadzie reform popaździernikowych i ich wyciszenia	298
	Podsumowanie.	306
	Bibliografia.	308

Jędrzej Chumiński

Rozdział 6. Od prezesury Józefa Pajestki do upadku PRL-u

1.	PTE w dekadzie gierkowskiej	313
1.1.	W dobie propagandy sukcesu	313
1.2.	Wymuszony aktywizm	326
2.	PTE w latach reform gospodarczych 1980–1989	331
2.1.	Karnawał „Solidarności”	331
2.2.	Stan wojenny	345
2.3.	Uwarunkowania polityczne i społeczne działalności PTE	353
2.4.	Schyłek systemu „realnego socjalizmu”	367
3.	Działalność organizacyjna PTE w latach 80.	375
3.1.	Członkowie PTE	375
3.2.	Struktura organizacyjna PTE	378
3.3.	Działalność wydawnicza	379
3.4.	Działalność edukacyjna i popularyzatorska	382
3.5.	Działalność ekspercka	385
3.6.	Finanse PTE.	386
	Podsumowanie.	388
	Bibliografia.	389

Zofia Sepkowska

Rozdział 7. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne w okresie przemian systemowych

	Wprowadzenie	395
1.	Władze Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w latach 1989–2025	396
2.	Główne zmiany i kierunki działalności Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w latach 1990–2025.	401

3.	Najważniejsze obszary działalności Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego po 1990 r. w świetle osiągania celów statutowych	421
3.1.	Konferencje i seminaria	423
3.2.	Kursy i szkolenia	426
3.3.	Odczyty i prelekcje	428
3.4.	Działalność wydawnicza	428
3.5.	Działalność opiniotwórcza i ekspercka	433
3.6.	Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej	435
3.7.	Konkursy organizowane przez PTE	441
3.6.	Współpraca z zagranicą	445
	Podsumowanie	447
	Bibliografia	450

CZĘŚĆ III

PREZESI ZARZĄDU GŁÓWNEGO I ZARZĄDU KRAJOWEGO PTE

Andrzej Szplit

Rozdział 8. Edward Lipiński	455
1. Edward Lipiński jako współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego	455
2. Dorobek naukowy i wkład w rozwój myśli ekonomicznej	456
3. Postawa społeczno-polityczna i działalność publiczna	463
4. Dziedzictwo i aktualność myśli Edwarda Lipińskiego	464
Podsumowanie	465
Bibliografia	466

Mirosław Bochenek

Rozdział 9. Oskar Lange	467
1. Życie i edukacja Oskara Langego w Polsce (1904–1932).....	467
2. Rozwój kariery naukowej i kontakty międzynarodowe (1932–1939)	468
3. Udział w debacie nad rachunkiem ekonomicznym w socjalizmie oraz ba- dania w zakresie ekonometrii (1936–1945).....	470
4. Działalność polityczna, dyplomatyczna i naukowa w latach 1945–1957 ...	475
5. Teoria gospodarki socjalistycznej, prakseologia i cybernetyka (1958–1965)	479
Podsumowanie.....	483
Bibliografia.....	483

Mirosław Bochenek, Jędrzej Chumiński

Rozdział 10. Józef Pajestka	485
1. Pochodzenie, młodość i doświadczenia wojenne (1924–1945)	485
2. Edukacja powojenna i początki kariery zawodowej (1945–1959)	486
3. Kariera akademicka i działalność międzynarodowa (1959–1975)	489
4. Prezesura PTE i kierowanie Towarzystwem 1965–1985	491
5. Aktywność partyjno-państwowa i funkcje rządowe 1968–1979.	491
6. Powołanie i kierowanie Instytutem Nauk Ekonomicznych PAN w latach 1980–1990	493
7. Badania nad gospodarką socjalistyczną i makroekonomią w latach 60. i 70.	493
8. Determinanty postępu i rozwój koncepcji racjonalności społeczno-gospodarczej.	494
9. Racjonalność globalna i refleksje nad transformacją systemową	497
Podsumowanie.	503
Bibliografia.	504

Jędrzej Chumiński

Rozdział 11. Tomasz Afeltowicz	507
1. Lata dzieciństwa i młodości (1925–1945)	507
2. Powojenne początki kariery i studia prawnicze (1945–1953)	507
3. Trudne realia nauki w czasach stalinowskich (1953–1956)	508
4. Współpraca z prof. Wincentym Stysiem i rozwój kariery (1956–1968)	510
5. Aktywność organizacyjna i społeczna (1968–1991)	514
Podsumowanie.	517
Bibliografia.	518

Andrzej Szplit

Rozdział 12. Zdzisław Sadowski	519
1. Biografia i doświadczenia formacyjne	519
2. Mistrzowie i inspiracje intelektualne.	520
3. Poglądy naukowe i wkład w rozwój ekonomii	521
4. Działalność publiczna i inicjatywy reformatorskie	524
5. Działalność w PTE i jego znaczenie dla transformacji gospodarczej Polski	525
6. Refleksje nad transformacją ustrojową i rolą państwa w gospodarce rynkowej.	526
Podsumowanie.	530
Bibliografia.	531

Zofia Sepkowska

Rozdział 13. Elżbieta Mączyńska	533
1. Droga naukowa oraz działalność naukowo-badawcza	533
2. Działalność dydaktyczna	539
3. Działalność Elżbiety Mączyńskiej w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym	540
4. Nagrody i odznaczenia	542
Podsumowanie	543
Bibliografia	545

Jolanta Pasionek

Rozdział 14. Marian Gorynia	547
1. Życiorys, edukacja i stopnie naukowe	547
2. Przebieg kariery akademickiej na UEP	548
3. Dorobek naukowy – obszary i wkład badawczy	548
4. Wybrane projekty i programy badawcze	552
5. Współpraca międzynarodowa i działalność dydaktyczna	563
6. Nagrody, wyróżnienia, funkcje społeczne i hobby	565
Podsumowanie	571
Bibliografia	572

ANEKS

Jolanta Pasionek

PTE i kongresy ekonomistów	579
Kongres V. Społeczno-ekonomiczne fundamenty rozwoju w dobie przemian	580
Kongres VI. Jak zdynamizować polską gospodarkę? Refleksje ekonomistów polskich	585
Kongres VII. Ekonomia w epoce cywilizacji informacyjnej. Diagnozy, wyzwania, kierunki rozwoju	589
Kongres VIII. Polska w gospodarce światowej – szanse i zagrożenia rozwoju. Debaty ekonomistów polskich	595
Kongres IX. Ekonomia dla przyszłości. Odkrywać naturę i przyczyny zjawisk gospodarczych. Perspektywa ekonomistów polskich	605
Kongres X. Ekonomiści dla rozwoju w zmieniającym się świecie. Współczesne wyzwania i kierunki rozwoju ekonomii	617
Bibliografia	636
Wnioski końcowe i rekomendacje	649
Informacje o autorach	659
Indeks nazwisk	664

Słowo wstępne

Z ogromną satysfakcją oddajemy w ręce Czytelników książkę *Polskie Towarzystwo Ekonomiczne i instytucje poprzedzające w służbie nauk ekonomicznych*, opracowaną pod redakcją prof. Mirosława Bochenka. Publikacja ta zamyka ważny etap długotrwałych i wielokrotnie podejmowanych, choć dotąd nie w pełni skutecznych, prób opracowania całościowych dziejów Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz instytucji, które odegrały kluczową rolę w rozwoju nauk ekonomicznych w Polsce. Jej pojawienie się na rynku wydawniczym można z przekonaniem uznać za wydarzenie o wyjątkowym znaczeniu nie tylko dla członków naszego Towarzystwa, ale także dla całego środowiska ekonomicznego w Polsce.

Długo czekaliśmy na tę książkę – i to z kilku powodów. Po pierwsze, potrzeba systematycznego i naukowego opracowania historii PTE, jego korzeni, idei przewodnich oraz przemian, jakie przechodziło na przestrzeni dziesięcioleci, była od dawna dostrzegana zarówno przez środowisko akademickie, jak i praktyków życia gospodarczego. Po drugie, nie wszystkie wcześniejsze próby podjęcia tego zadania – choć wartościowe – osiągnęły poziom syntetycznego ujęcia, którego zakres, precyzja i metodologia odpowiadałyby standardom rzetelnej pracy naukowej. Po trzecie wreszcie, świadomość bogactwa i złożoności dorobku PTE oraz wcześniejszych organizacji ekonomicznych w Polsce zobowiązywała do podjęcia wysiłku, który wykraczałby poza ramy kronikarskiej relacji czy wspomnieniowego szkicu.

Tym bardziej cieszy fakt, że dzięki zespołowi autorów, kierowanemu przez prof. Mirosława Bochenka, udało się stworzyć dzieło, które wyróżnia się pod względem zakresu, wnikliwości i naukowego profesjonalizmu. Autorzy podjęli się trudnego zadania: odtworzenia i zinterpretowania ponad dwustuletniej tradycji zrzeszania się polskich ekonomistów – poczynwszy od Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk, poprzez liczne towarzystwa lokalne w Warszawie, Lwowie i Krakowie, aż po powołane w grudniu 1945 r. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne. Prześledzili ewolucję tej tradycji, badając nie tylko instytucjonalne ramy działalności, ale również cele, formy aktywności, poglądy członków oraz ich wkład w rozwój nauk ekonomicznych i szeroko pojętej kultury ekonomicznej.

W tym miejscu pragnę wyrazić głęboką wdzięczność całemu zespołowi autorowskiemu, który z ogromnym zaangażowaniem i pasją oddał się tej pracy. Na szczególnie podkreślenie zasługują kompetencje, determinacja i entuzjazm redaktora naukowego tomu, profesora Mirosława Bochenka, bez którego ta publikacja zapewne by nie powstała. Jego wieloletnie doświadczenie badawcze, znajomość środowiska i skrupulatność metodologiczna przełożyły się na efekt końcowy, który możemy dziś z dumą zaprezentować.

Należy zaznaczyć, że przygotowanie tej książki wymagało nie tylko wiedzy i warsztatu naukowego, ale także niezwyklej cierpliwości i żmudnej pracy z rozproszonym materiałem źródłowym. Setki godzin spędzonych na kwerendach, analizie dokumentów, redakcji tekstów i ustaleniach faktograficznych świadczą o wielkim oddaniu sprawie. To przykład postawy, w której intelektualna pasja łączy się z cnotą działania na rzecz dobra wspólnego. W czasach, gdy presja doraźności i indywidualizmu coraz częściej spycha na margines inicjatywy służące wartościom wspólnotowym, takie dzieła nabierają szczególnej wagi i symbolicznego znaczenia.

Cieszy także sposób, w jaki autorzy zadbali o różnorodność źródeł i podejść badawczych, a także o pluralizm interpretacyjny. Dzięki temu książka nie tylko stanowi cenny materiał faktograficzny, ale również zachęca do refleksji, do krytycznego spojrzenia na dzieje PTE i szerzej – na miejsce ekonomii i ekonomistów w życiu społecznym. Historia została tu potraktowana nie jako zapis zamknięty, lecz jako przestrzeń dialogu i kontynuacji. Wierzę, że publikacja ta stanie się impulsem do dalszych badań nad instytucjonalną historią ekonomii w Polsce oraz że przyczyni się do popularyzacji wiedzy o roli, jaką stowarzyszenia ekonomiczne odegrały – i nadal mogą odgrywać – w kształtowaniu postaw obywatelskich i gospodarczych.

W tym kontekście warto zwrócić uwagę na znaczenie tej książki jako elementu obchodów 80-lecia powstania Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Fakt, że ukazuje się ona właśnie teraz – w roku jubileuszowym – nie jest przypadkowy. Stanowi jeden z kluczowych punktów programu towarzyszącego XI Kongresowi Ekonomistów Polskich, który odbędzie się w Poznaniu w dniach 4–5 grudnia 2025. To wyjątkowy moment, by spojrzeć wstecz, ale też ku przyszłości – by nie tylko przypomnieć sobie, skąd przyszliśmy, ale także zastanowić się, dokąd zmierzamy jako środowisko i jako wspólnota idei.

Nie mogę w tym miejscu nie podkreślić roli, jaką w powstaniu tej książki odegrała Rada Naukowa PTE z jej przewodniczącym prof. Markiem Kośnym na czele. To dzięki jej wsparciu, otwartości i zaangażowaniu możliwe było nadanie projektowi odpowiedniej dynamiki i rangi. Dziękuję wszystkim członkom Rady za konsekwentne wspieranie idei przygotowania monografii, która może dziś trafić do rąk Czytelników.

Na zakończenie chciałbym wyrazić przekonanie, że książka ta nie tylko zaspokaja potrzebę poznawczą, ale też stanowi istotny akt pamięci – pamięci o osobach, instytucjach i wartościach, które kształtowały to, czym dziś jest Polskie Towarzystwo Ekonomiczne. Niech będzie ona źródłem inspiracji do dalszego zgłębiania tej historii oraz rozwijania misji, której PTE wiernie służy od niemal 80 lat: upowszechniania wiedzy ekonomicznej, wspierania debaty publicznej i budowania dobra wspólnego.

Marian Gorynia

Prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

Wprowadzenie

Polscy ekonomiści zrzeszają się już od 225 lat. Pierwszym stowarzyszeniem, do którego należeli wybitni przedstawiciele ówczesnej teorii ekonomii, było założone w 1800 r. Towarzystwo Warszawskie Przyjaciół Nauk – organizacja o profilu ogólnym, stanowiąca załączek rozwoju ruchu naukowego w wielu dziedzinach, w tym także w ekonomii. Po jego rozwiązaniu przez władze rosyjskie – w odwecie za powstanie listopadowe – na ziemiach polskich zaczęły powstawać liczne lokalne organizacje naukowe. Skupiały one działaczy, którzy podejmowali wysiłki na rzecz podtrzymywania świadomości narodowej Polaków oraz wspierania życia naukowego.

Przełom nastąpił dopiero w drugiej połowie XIX wieku. W 1867 r. w Krakowie rozpoczęło działalność pierwsze wyspecjalizowane stowarzyszenie ekonomiczne – Towarzystwo Prawnicze i Ekonomiczne, które zrzeszało uczonych oraz praktyków życia gospodarczego z Galicji.

Towarzystwo Prawnicze i Ekonomiczne stało się kuźnią aktywistów dla kolejnych stowarzyszeń ekonomicznych, które powstawały i działały w okresie międzywojennym. Spośród kilkunastu lokalnych zrzeszeń największe znaczenie miały te funkcjonujące w Warszawie, Lwowie i Krakowie. Niestety, ich owocną działalność przerwał wybuch II wojny światowej, podczas której wielu członków tych organizacji poniosło śmierć. Skala strat kadrowych była tak ogromna, że po zakończeniu działań wojennych nie było możliwe odtworzenie przedwojennych stowarzyszeń. Wojenną zawieruchę przeżyła jedynie nieliczna grupa wybitnych twórców polskiej ekonomii – to właśnie oni w grudniu 1945 r. powołali do życia ogólnopolską organizację pod nazwą Polskie Towarzystwo Ekonomiczne. Po 80 latach działalności PTE okazuje się najdłużej funkcjonującym stowarzyszeniem ekonomicznym w Polsce. Wspólną cechą wszystkich polskich towarzystw ekonomicznych był jasno określony cel: podnoszenie kultury ekonomicznej społeczeństwa poprzez inicjowanie i wspieranie badań naukowych oraz popularyzację wiedzy ekonomicznej w szerokich kręgach społecznych.

Długa i bogata historia tych organizacji skłania do refleksji nad efektami ich działalności. Były one przedmiotem licznych opracowań, których autorzy nierzadko prezentowali odmienne opinie i oceny. Wobec tych różnic pojawiają się istotne pytania:

Czy przedstawione w niniejszym opracowaniu towarzystwa rzeczywiście wspierały? W jakim stopniu towarzystwa ekonomiczne w Polsce odegrały rolę w kreowaniu i wspieraniu badań naukowych, a na ile ograniczały się jedynie do funkcji popularyzatorskich?

– Czy struktura członkowska tych organizacji rzeczywiście odzwierciedlała elitę

ówczesnej polskiej ekonomii, czy raczej stanowiła szersze forum integracji środowiska akademickiego i praktyków życia gospodarczego?

- Jakiego było znaczenie dorobku intelektualnego towarzystw i ich członków dla rozwoju polskiej oraz europejskiej myśli ekonomicznej?
- Które rozwiązania instytucjonalne, prawne i organizacyjne sprzyjały największej skuteczności i trwałości działania stowarzyszeń ekonomicznych w różnych okresach historycznych?
- Na ile współczesne Polskie Towarzystwo Ekonomiczne potrafi twórczo nawiązywać do tradycji swoich poprzedników i adaptować ich doświadczenia do wyzwań XXI wieku?
- Jaka jest obecna rola i pozycja PTE w polskim i międzynarodowym środowisku ekonomicznym – i jakie są perspektywy jego rozwoju w kontekście globalnych przemian nauki, gospodarki i społeczeństwa?

Powyższe pytania wyznaczają główny problem badawczy niniejszej książki. Jej celem jest ukazanie ewolucji społecznego ruchu ekonomistów w Polsce oraz zaprezentowanie dorobku zarówno poszczególnych towarzystw, jak i ich najwybitniejszych przedstawicieli.

Z obszernej listy polskich stowarzyszeń ekonomicznych jedynie nieliczne doczekały się opracowań przygotowanych zgodnie z wymogami rzetelnej analizy naukowej. Co więcej, większość dotychczasowych publikacji miała charakter przyczynkowski. Wyjątek stanowi monografia prof. Aleksandry Lityńskiej *Szkoła Krakowska (1921–1939)*, w której w sposób dogłębny ukazano dorobek Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie¹. Niestety, pozostałe towarzystwa nie doczekały się dotąd równie wnikliwych analiz. Lukę tę wypełnia niniejsze studium, w którym autorzy ukazali nie tylko statuty, władze, struktury organizacyjne i formy działania, ale także stanowiska programowe oraz poglądy teoretyczne najwybitniejszych członków, a także ich stosunek do kluczowych problemów gospodarczych poszczególnych epok. Opracowanie to różni się zatem od wcześniejszych publikacji zarówno zakresem, jak i przyjętą perspektywą badawczą.

Oddawana do rąk Czytelnika monografia składa się z trzech części obejmujących łącznie czternaście rozdziałów oraz jednego aneksu.

Część pierwsza poświęcona jest działalności stowarzyszeń funkcjonujących przed powstaniem ogólnokrajowego towarzystwa ekonomicznego i obejmuje cztery rozdziały. W rozdziale pierwszym Miroslaw Bochenek i Wojciech Roszkowski przedstawili historię powstania oraz rozwoju pierwszych stowarzyszeń naukowych, które przyczyniły się do ożywienia polskiej myśli ekonomicznej. Autorzy wskazali również na dokonania najbardziej aktywnych członków tych organizacji. W rozdziale drugim Czesław Domański zaprezentował specyfikę działalności Towarzystwa Eko-

¹ A. Lityńska, *Szkoła Krakowska (1921–1939)*, „Zeszyty Naukowe”, seria specjalna „Monografie”, nr 59, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 1983, s. 5 i n.

nomistów i Statystyków Polskich w Warszawie oraz poglądy jego najwybitniejszych członków. Zwrócił uwagę na różnorodność podejmowanych zagadnień oraz szeroki wachlarz metod badawczych stosowanych przez członków tego stowarzyszenia. Rozdział trzeci, poświęcony Polskiemu Towarzystwu Ekonomicznemu we Lwowie, został przygotowany przez trzech badaczy ukraińskich: śp. Stepana Heleia, Serhija Semiva oraz Petro Kutsyka. Autorzy przedstawili szczegółową analizę organizacji i form działalności tego towarzystwa, a także zaprezentowali poglądy jego członków. Przedmiotem rozważań rozdziału czwartego są wyniki badań Mirosława Bochenka nad działalnością Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie. Autor podkreślił, że organizacja ta skupiała teoretyków ekonomii oraz działaczy gospodarczych będących zwolennikami liberalizmu gospodarczego. Ich determinacja we wdrażaniu tego programu sprzyjała rozwinięciu niezwyklej inwencji twórczej.

Część druga monografii, obejmująca trzy rozdziały, ukazuje blaski i cienie działalności ogólnokrajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w latach 1945–2025. W rozdziale piątym Alojzy Czech w sposób niezwykle staranny przedstawił dorobek Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego od momentu jego powstania do roku 1970. Autor wykazał, że dzięki powszechnemu charakterowi PTE stało się stowarzyszeniem masowym, które odniosło znaczące sukcesy w zakresie popularyzacji wiedzy ekonomicznej – choć o wyraźnym zabarwieniu marksistowskim – wśród szerokich kręgów społecznych. Rozdział szósty, przygotowany przez Jędrzeja Chumińskiego, został poświęcony działalności Towarzystwa w okresie kryzysów społecznych, politycznych i gospodarczych, które dotykały ówczesną Polskę. Zjawiska te negatywnie wpłynęły na kondycję PTE, które zmuszone było dostosowywać się do zmieniających się warunków. Okoliczności te doprowadziły do zapaści badań naukowych oraz osłabienia oddziaływania Towarzystwa na społeczeństwo. Nauki ekonomiczne, skażone dogmatycznym marksizmem, budziły w tym okresie wyraźną niechęć społeczną. W rozdziale siódmym Zofia Sepkowska przedstawiła formy działalności Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w okresie przemian systemowych, obejmującym lata 1990–2025. Autorka zwróciła szczególną uwagę na wpływ zmian w rozwiązaniach prawnych dotyczących stowarzyszeń naukowych i organizacji zawodowych na efektywność funkcjonowania Towarzystwa.

Część trzecia poświęcona jest sylwetkom siedmiu prezesów Zarządu Krajowego (Głównego) Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, omówionym w rozdziałach 8–14. Edwarda Lipińskiego i jego główne dokonania przedstawił A. Szplit, Oskara Langego – M. Bochenek, Józefa Pajestkę – M. Bochenek i J. Chumiński, Tomasza Afeltowicza – J. Chumiński, Zdzisława Sadowskiego – A. Szplit, Elżbietę Mączyńską – Z. Sepkowska, natomiast Mariana Gorynię – J. Pasioneck.

Aneks, autorstwa Jolanty Pasioneck, został poświęcony głównym efektom organizowanych przez PTE kongresów ekonomistów. W latach 1987–2019 odbyło się dziesięć takich wydarzeń, których celem było poszukiwanie odpowiedzi na najbardziej palące problemy życia gospodarczego, wymiana poglądów oraz integracja sro-

dowiska ekonomicznego w Polsce. Autorka podjęła próbę oceny kongresów z perspektywy realizacji wyznaczonych im celów.

Całość zwieńcza syntetyczne podsumowanie.

Książka adresowana jest przede wszystkim do członków Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz zaprzyjaźnionych towarzystw naukowych, a także do pracowników nauki i studentów uczelni ekonomicznych wszystkich stopni. Może okazać się wartościowa również dla praktyków gospodarczych, polityków, dziennikarzy oraz wszystkich osób zainteresowanych pogłębieniem wiedzy o środowisku ekonomistów i ich stowarzyszeniach.

Miłym obowiązkiem redaktora i autorów niniejszej monografii jest poinformowanie Czytelników o kulisach jej powstania. Sama idea dojrzewała przez wiele lat. Z takim zamiarem nosiła się już poprzednia prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, a obecnie honorowa prezes – prof. Elżbieta Mączyńska. Wraz ze zmianą władz naczelných Towarzystwa koncepcja ta odżyła na nowo. Nowy prezes, prof. Marian Gorynia, zwrócił się do mnie z propozycją powołania zespołu, który podejmie się opracowania monografii poświęconej tej tematyce. Skonstruowanie takiego zespołu było ogromnym wyzwaniem, lecz dzięki wspólnym wysiłkom udało się je zrealizować.

Cały zespół autorski wykazał się wyjątkowym, wręcz heroicznym zaangażowaniem, za co pragnę wszystkim Autorom z osobna wyrazić serdeczne podziękowanie.

Wyrazy szczególnych podziękowań kieruję do prezesa prof. Mariana Goryni za wspieranie i motywowanie do realizacji tego projektu. Za nieocenioną pomoc udzielaną na każdym etapie powstawania niniejszej pracy dziękuję pani dr hab. Marii Urbaniec, wiceprezes PTE. Słowa wdzięczności kieruję także do rodzin całego zespołu autorskiego – za wyrozumiałość i wsparcie, bez których ta praca, podobnie jak większość dzieł naukowych, nie mogłaby powstać. W imieniu całego zespołu składam również serdeczne podziękowania recenzentom niniejszego opracowania – prof. Bogusławowi Fiedorowi oraz prof. Tadeuszowi Staniszowi – za włożony trud, cenne uwagi i życzliwą ocenę.

Miroslaw Bochenek

Rozdział 14. Marian Gorynia

1. Życiorys, edukacja i stopnie naukowe

Marian Gorynia, urodzony 7 października 1956 r. w Dusinie, to ceniony polski ekonomista, którego wkład w rozwój nauk ekonomicznych ma istotne znaczenie zarówno w kraju, jak i na arenie międzynarodowej¹²⁷⁸. Jego działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna odznacza się zaangażowaniem oraz pasją, stanowiąc inspirację dla kolejnych pokoleń badaczy. Jako uznany wykładowca, autor i mentor, przyczynił się do kształtowania nowych ekonomistów oraz łączenia teorii z praktyką gospodarczą.

Bogata kariera naukowa i zawodowa profesora są ściśle związane z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu. Po ukończeniu w 1975 r. Liceum Ogólnokształcącego w Gostyniu, rozpoczął studia w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu na kierunku Ekonomia i Organizacja Handlu Zagranicznego. Studia te ukończył w 1980 r., uzyskując tytuł zawodowy magistra. W latach 1980–1983 kontynuował naukę na studiach doktoranckich w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, gdzie 18 czerwca 1985 r., obronił pracę doktorską zatytułowaną *Czynnik organizacji w zarządzaniu działalnością eksportową producenta*, uzyskując stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych¹²⁷⁹. Jego determinacja i zaangażowanie w pracę naukową doprowadziły do kolejnych sukcesów akademickich. Także 7 lipca 1995 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych na podstawie pracy pt. *Teoria i polityka regulacji mezosystemów gospodarczych a transformacja post-socjalistycznej gospodarki polskiej*¹²⁸⁰. Jego wybitny dorobek naukowy i wkład w rozwój polskiej ekonomii zostały uhonorowane w 2000 r., kiedy to otrzymał tytuł naukowy profesora nauk ekonomicznych, co ugruntowało pozycję profesora jako jednej z kluczowych postaci polskiej nauki ekonomicznej, a od 2003 r. zajmuje stanowisko profesora zwyczajnego w swojej Alma Mater¹²⁸¹.

¹²⁷⁸ Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu profesorowi doktorowi habilitowanemu Marianowi Goryni, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2023, s. 7.

¹²⁷⁹ *Profesor Marian Gorynia*, Wydział Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2019, s. 4.

¹²⁸⁰ *Ibidem*, s. 4.

¹²⁸¹ Strona internetowa profesora Mariana Goryni: <https://mariangorynia.pl/> (dostęp 15.02.2024).

2. Przebieg kariery akademickiej na UEP

Profesor Marian Gorynia całą swoją karierę zawodową związał z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu. Rozpoczynając w 1983 r. jako asystent w Instytucie Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, gdzie szybko dał się poznać jako utalentowany badacz i oddany dydaktyk. Stopniowo piął się po szczeblach kariery akademickiej. Po obronie doktoratu awansował na stanowisko starszego asystenta, co było wyrazem uznania dla jego zaangażowania i wysokiego poziomu prowadzonych badań. Po czym w 1986 r. objął stanowisko adiunkta, kontynuując swoją pracę w strukturach Instytutu, który później przekształcono w Katedrę Handlu Międzynarodowego. Kolejnym kamieniem milowym w jego karierze była habilitacja, która otworzyła przed nim drogę do objęcia w 1998 r. stanowiska profesora nadzwyczajnego Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.

3. Dorobek naukowy – obszary i wkład badawczy

Uczony przez dekady aktywnie uczestniczył w kształtowaniu życia akademickiego Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, pełniąc kluczowe funkcje administracyjne i naukowe. Jego zaangażowanie widoczne było już w latach 1999–2002, gdy sprawował funkcję prodziekana Wydziału Zarządzania Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, a następnie, w latach 2002–2008, przez dwie kadencje sprawował funkcję prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą. W latach 2006–2008 jako kierownik Katedry Strategii i Polityki Konkurencyjności Międzynarodowej przyczynił się do rozwoju badań nad globalną konkurencyjnością, co było kolejnym krokiem w jego imponującej karierze. Największym zaszczytem w jego karierze akademickiej było pełnienie w latach 2008–2016 funkcji rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. W tym czasie profesor odegrał znaczącą rolę w kształtowaniu strategii rozwoju uczelni, promując jej międzynarodową współpracę oraz wspierając dynamiczny rozwój naukowy i dydaktyczny.

Zaangażowanie profesora i wybitne osiągnięcia naukowe uczyniły go jedną z najważniejszych postaci polskiej ekonomii akademickiej. Gorynia aktywnie działał w licznych gremiach akademickich, w tym jako członek: Rady Wydziału Zarządzania (1996–2006), Rady Wydziału Gospodarki Międzynarodowej (od 2006-obecnie) jako członek Senatu (1999–2019).

Marian Gorynia w trakcie swojej kariery przewodniczył wielu kluczowym komisjom i radom, przewodniczył m.in.: Wydziałowej Komisji ds. Nostyfikacji Dyplomów i Tytułów Naukowych uzyskanych za granicą (1999–2002), Radzie Centrum Informatyki (2002–2008), Radzie Naukowej Anglojęzycznego Seminarium Doktorskiego (2004–2008), Senackiej Komisji ds. Statutu (2005–2008), Radzie Fundacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu (2008–2016), Radzie Fundacji „Kadry dla Wielkopolski” (2008–2016), Radzie Programowej Otwartej Wszechnicy Ekono-

micznej „ERGA OMNES” (2009–2016), Komisji do Przeprowadzenia Oceny Członków Komisji Oceniających (2016–2020).

Profesor nieustannie angażuje się w rozwój akademickiej wspólnoty, a wieloletnia działalność organizacyjna i kierownicza znacząco przyczyniła się do rozwoju uczelni i podniesienia jej prestiżu zarówno w kraju, jak i na arenie międzynarodowej. Po zakończeniu kadencji rektorskiej nadal aktywnie uczestniczył w życiu akademickim: jako członek Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich, (2016–2020) i jako członek Konwentu Uczelni (1.01.2017 – 30.09.2018), jako przewodniczący Kapituły „Medalu za Zasługi dla Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu”, (od 2020 r.) oraz jako członek Rady Uczelni, (2019–2024)¹²⁸².

Marian Gorynia należy do grona badaczy, którzy konsekwentnie kształtują swoją ścieżkę naukową, przyczyniając się do rozwoju gospodarki oraz poprawy dobrobytu społeczeństwa. Dorobek naukowy profesora od samego początku opiera się na dogłębnych badaniach empirycznych, co sprawia, że publikowane prace stanowią rzetelną analizę rzeczywistości gospodarczej zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej. W swoich opracowaniach nie tylko diagnozuje aktualne procesy ekonomiczne, ale także formułuje istotne rekomendacje dla polityki gospodarczej.

Działalność naukowa profesora znacząco wpłynęła na rozwój badań ekonomicznych oraz współpracy naukowej, czego efektem są liczne publikacje oraz wkład w kształtowanie regulacji i praktyk w obszarze międzynarodowych stosunków gospodarczych. Zainteresowania badawcze profesora Goryni koncentrują się przede wszystkim wokół dwóch głównych obszarów: mikroekonomicznym oraz makro- i mezoekonomicznym.

Obszar mikroekonomiczny obejmuje problemy dotyczące teoretycznych i praktycznych stron funkcjonowania przedsiębiorstwa. Badania i publikacje profesora w tym zakresie skupiają się na następujących zagadnieniach: teorii przedsiębiorstwa, konkurencyjności przedsiębiorstw, strategii przedsiębiorstw w biznesie międzynarodowym, ekspansji firm polskich na rynki międzynarodowe, w tym w szczególności na zagranicznych inwestycjach bezpośrednich, strategii inwestorów zagranicznych w Polsce czy polityce wspierania konkurencyjności¹²⁸³. Badania dotyczące mikroekonomicznych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej zaowocowały uzyskaniem stopnia doktora w 1985 r.

Ponadto profesor Marian Gorynia już we wczesnym etapie swojej kariery naukowej zajmował się problematyką handlu zagranicznego i organizacji działalności eksportowej. Jego badania koncentrowały się na teoretycznych i praktycznych aspektach zarządzania eksportem w warunkach transformującej się gospodarki. Książka *Organizowanie działalności eksportowej producenta* stanowiła jedno z pierwszych

¹²⁸² Strona internetowa profesora Mariana Goryni: https://mariangorynia.pl/?page_id=138 (dostęp 24.02.2024).

¹²⁸³ *Ibidem*.

opracowań prof. Goryni poświęconych organizacji eksportu¹²⁸⁴. Praca była odpowiedzią na rosnące zainteresowanie polskich przedsiębiorstw ekspansją zagraniczną w warunkach gospodarki centralnie planowanej, ale z coraz większymi elementami rynkowymi. Publikacja ta miała wymiar praktyczny i była skierowana zarówno do przedsiębiorców, jak i badaczy zajmujących się handlem międzynarodowym.

Prace profesora Goryni z lat 80. i 90. miały istotne znaczenie dla polskich przedsiębiorstw, które w okresie transformacji gospodarczej zaczęły aktywnie rozwijać swoją działalność eksportową¹²⁸⁵. Dzięki jego badaniom i publikacjom polscy menadżerowie mogli lepiej przygotować się do wyzwań związanych z internacjonalizacją. Ponadto publikacje te stanowiły ważny wkład w edukację akademicką, dostarczając solidnych podstaw teoretycznych i praktycznych dla przyszłych specjalistów zajmujących się handlem międzynarodowym. Prace te można uznać za fundament dalszych badań profesora nad internacjonalizacją polskich przedsiębiorstw, które rozwijał w kolejnych latach.

Z kolei w książce *Zachowania przedsiębiorstw w okresie transformacji. Mikroekonomia przejścia*¹²⁸⁶ Gorynia skupił się na mikroekonomicznych aspektach transformacji, analizując reakcje polskich przedsiębiorstw na zmiany w otoczeniu gospodarczym. Badania te miały kluczowe znaczenie dla zrozumienia procesów przystosowawczych polskich przedsiębiorstw oraz stanowiły ważny wkład do analizy mikroekonomii transformacji.

Marian Gorynia, badając zagadnienia mikroekonomiczne, podjął próbę oceny skutków przystąpienia Polski do strefy euro z perspektywy pojedynczych przedsiębiorstw. Analizował, w jaki sposób zmiana waluty mogłaby wpłynąć na funkcjonowanie firm, ich konkurencyjność oraz strategie działania. Powstały wówczas następujące dzieła opisujące: *Wejście Polski do strefy euro a międzynarodowa konkurencyjność i internacjonalizacja polskich przedsiębiorstw* oraz *The Influence of Poland's Accession to the EURO ZONE on the International Competitiveness and Internationalisation of Polish Companies*¹²⁸⁷.

Drugi obszar badań koncentruje się na makro- i mezoekonomicznych aspektach

¹²⁸⁴ M. Gorynia, *Organizowanie działalności eksportowej producenta*, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa w Poznaniu, Poznań 1986.

¹²⁸⁵ Powstało wówczas wiele opracowań związanych z tematem eksportu: M. Gorynia, W.J. Otta, *Badania i planowanie w przedsiębiorstwach eksportujących*, „Rynki Zagraniczne”, 1988, nr 155–156; M. Gorynia, W.J. Otta, *Co przeszkadza w konkurowaniu na rynkach zagranicznych?*, „Rynki Zagraniczne”, 1988, nr 141; M. Gorynia, W.J. Otta, *Czy przedsiębiorstwa chcą eksportować?*, „Życie Gospodarcze”, 1988, nr 11; M. Gorynia, W.J. Otta, *Czy przedsiębiorstwa muszą eksportować?*, „Życie Gospodarcze”, 1988, nr 9; M. Gorynia, W.J. Otta, *Czy przedsiębiorstwa potrafią eksportować?*, „Życie Gospodarcze”, 1988, nr 23; M. Gorynia, *Teoria handlu międzynarodowego a zagadnienie internacjonalizacji przedsiębiorstwa*, „Ekonomista”, 1988, nr 5; M. Gorynia, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie jako forma internacjonalizacji przedsiębiorstwa*, „Sprawy Międzynarodowe”, 1988, nr 4, s. 135–146.

¹²⁸⁶ M. Gorynia, *Zachowania przedsiębiorstw w okresie transformacji. Mikroekonomia przejścia*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1998.

¹²⁸⁷ M. Gorynia, B. Jankowska (red.), *Wejście Polski do strefy euro a międzynarodowa konkurencyjność i internacjonalizacja polskich przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 2011; M. Gorynia, B. Jankow-

procesu funkcjonowania państwa. Profesor w latach 90. intensywnie badał procesy regulacji gospodarki, transformacji systemowej oraz adaptacji przedsiębiorstw, analizując makro-, mezoekonomiczne aspekty tych zmian. Jego prace wpisywały się w szerszą debatę na temat przekształceń gospodarki polskiej po upadku systemu socjalistycznego. Badania profesora dotyczyły w szczególności poszczególnych sektorów, branż i przedsiębiorstw w kontekście przemian systemowych i integracji z gospodarką globalną. Jednym z jego kluczowych zainteresowań w obszarze mezoekonomii była analiza mechanizmów regulacyjnych, które kształtowały gospodarkę w okresie transformacji postsocjalistycznej. Jego nowatorskie podejście obejmowało adaptację tej problematyki do warunków polskiej gospodarki oraz rozwinięcie kwestii dotyczących funkcjonowania systemów pośrednich, takich jak branże, sektory, gałęzie przemysłu i regiony. Dzieło: *Teoria i polityka regulacji mezosystemów gospodarczych a transformacja post-socjalistycznej gospodarki polskiej*¹²⁸⁸ było pracą habilitacyjną profesora Goryni, stanowiącą szeroko zakrojone badanie regulacji mezosystemów gospodarczych – pośrednich struktur między poziomem makroekonomicznym (gospodarka jako całość) a mikroekonomicznym (pojedyncze przedsiębiorstwa). Wpisała się w szerszą debatę na temat przekształceń gospodarki polskiej po upadku systemu socjalistycznego, skupiając się na regulacji rynku, adaptacji przedsiębiorstw oraz polityce gospodarczej. Praca ta miała istotne znaczenie teoretyczne i praktyczne, ponieważ dostarczała analiz oraz rekomendacji dotyczących kształtowania polityki gospodarczej w warunkach transformacji.

Ponadto M. Gorynia badał wpływ regulacji na rozwój różnych sektorów, w tym turystyki zagranicznej, oraz ich rolę w przekształcaniu struktury gospodarczej kraju. Książka *Regulacja sfery turystyki zagranicznej*¹²⁸⁹ była przykładem zastosowania teorii regulacji do konkretnego sektora, pokazując, jak zmiany systemowe wpływały na kształtowanie się nowych reguł gry w gospodarce rynkowej. W swoich pracach podkreślał znaczenie odpowiedniego balansu między interwencją państwa a swobodą rynkową, wskazując na konsekwencje różnych modeli regulacyjnych dla konkurencyjności gospodarki.

Należy także podkreślić znaczący wkład profesora w rozwój pozytywnej teorii mezoekonomii, wzbogaconej o liczne innowacyjne elementy. Równie istotny jest jego dorobek w zakresie normatywnej teorii transformacji gospodarczej, który obejmuje m.in.: analizę i dostosowanie założeń różnych doktryn ekonomicznych pod kątem ich trafności oraz użyteczności w procesie przekształceń gospodarek post-

ska (red.), *The Influence of Poland's Accession to the EURO ZONE on the International Competitiveness and Internationalisation of Polish Companies*, Difin, Warszawa 2013.

¹²⁸⁸ M. Gorynia, *Teoria i polityka regulacji mezosystemów gospodarczych a transformacja post-socjalistycznej gospodarki polskiej* (praca habilitacyjna), Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1995.

¹²⁸⁹ W.J. Otta, M. Gorynia, *Regulacja sfery turystyki zagranicznej. Przyczynek do teorii regulacji systemów gospodarczych*, Instytut Turystyki, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Poznań 1991.

socjalistycznych, a także opracowanie koncepcji liberalno-instytucjonalnej polityki przemysłowej, stanowiącej nowatorskie podejście do kształtowania polityki przemysłowej w okresie przejścia do systemu rynkowego.

Marian Gorynia równolegle prowadził badania nad adaptacją przedsiębiorstw do nowych warunków rynkowych w okresie transformacji. Analizował strategie firm, ich zdolność do przystosowania się do dynamicznego otoczenia oraz bariery stojące na drodze ich rozwoju. Szczególną uwagę poświęcił uwarunkowaniom branżowym i specyfice różnych sektorów gospodarki, podkreślając, że transformacja nie miała jednolitego charakteru i różne gałęzie przemysłu reagowały na nią w odmienny sposób.

Zagadnienia mezoekonomiczne oraz aspekty polityki przemysłowej znalazły odzwierciedlenie w licznych publikacjach profesora, które ukazały się na łamach uznanych czasopism, takich jak „*Ekonomista*”, „*Gospodarka Narodowa*” czy „*Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*”. W serii tych artykułów profesor analizował możliwość adaptacji współczesnych teorii przedsiębiorstwa do realiów gospodarki w trakcie transformacji. Podkreślił istniejące ograniczenia tych koncepcji, jednocześnie wskazując ich potencjał poznawczy i użyteczność w badaniu procesów zachodzących w tym okresie.

Badania profesora Goryni dostarczyły wielowymiarowej analizy procesów gospodarczych zachodzących w Polsce w ostatnich dekadach, obejmując kluczowe zagadnienia związane z regulacją rynku, transformacją systemową czy adaptacją. Jego prace stanowią cenny wkład w rozwój teorii ekonomii oraz praktykę polityki gospodarczej, oferując istotne rekomendacje dla decydentów, przedsiębiorców i naukowców zajmujących się problematyką rozwoju gospodarczego.

4. Wybrane projekty i programy badawcze

W ramach nurtu zagadnień o charakterze makroekonomicznym profesor Gorynia wraz z zespołem w ramach grantu MNiSW „Wpływ przystąpienia Polski do strefy euro na międzynarodową konkurencyjność i internacjonalizację polskich przedsiębiorstw”¹²⁹⁰ przeprowadził badania empiryczne oraz dokonał teoretycznej i praktycznej oceny możliwych skutków wejścia Polski do strefy euro. Badania te stanowią przełomowy wkład w zrozumienie długofalowych efektów tego kroku dla polskiej gospodarki. Analizy te ukazują, w jaki sposób zmiana waluty na euro wpływa na działalność polskich firm w kontekście konkurencyjności na rynku międzynarodowym oraz na procesy internacjonalizacji. Prace te wykazały, że przystąpienie do strefy euro może wpłynąć na obniżenie kosztów transakcyjnych, poprawę stabilności kursowej, a także na ułatwienie dostępu do rynków zagranicznych. Dodatkowo, badania ujawniają, jak zmiana waluty może zwiększyć zaufanie międzynarodowych

¹²⁹⁰ Grant: N N115 257136, okres realizacji 2009–2010, https://mariangorynia.pl/?page_id=145 (dostęp 23.03.2025).

partnerów do polskich przedsiębiorstw, co sprzyja wzrostowi inwestycji zagranicznych i rozwoju międzynarodowych sieci współpracy.

Osiągnięcia tych badań mają także wymiar praktyczny – pozwalają na formułowanie rekomendacji dla polityki gospodarczej, szczególnie w kontekście przygotowania polskich firm do wejścia w strefę euro oraz dostosowania ich strategii konkurencyjnych do zmieniających się warunków rynkowych. Z perspektywy naukowej badania te wносиły nową jakość do analiz ekonomicznych na temat korzyści i wyzwań związanych z integracją monetarną, przyczyniając się do lepszego zrozumienia dynamiki globalnych rynków.

Istotnym krokiem w rozwoju dorobku naukowego profesora była realizacja projektu badawczego pt. „Międzynarodowa konkurencyjność polskich przedsiębiorstw w okresie prosperity i globalnego kryzysu gospodarczego”, który został zrealizowany w latach 2013–2015 dzięki finansowaniu z NCN w ramach konkursu OPUS 4¹²⁹¹. W ramach tych badań dokonano szczegółowej analizy zmian w konkurencyjności polskich firm oraz opracowano rekomendacje na poziomie mikro- i makroekonomicznym, mające na celu wzmocnienie ich pozycji na rynku. Kolejnym kluczowym obszarem badawczym stała się analiza ścieżki rozwoju inwestycji, realizowana we współpracy z zespołem naukowym. Badania te miały na celu określenie miejsca polskiej gospodarki na tle innych krajów przechodzących proces transformacji. Szczególna uwaga została poświęcona dynamice napływu i odpływu zagranicznych inwestycji bezpośrednich, uwzględniając ich strukturę sektorową oraz rozmieszczenie geograficzne. Rezultaty tych analiz znalazły odzwierciedlenie w licznych publikacjach naukowych opublikowanych w renomowanych międzynarodowych czasopiśmie, takich jak „International Business Review”, „Eurasian Geography and Economics” oraz „Post-Communist Economies”.

W obu tych obszarach badawczych profesor wniósł istotny wkład w pogłębianie wiedzy na temat funkcjonowania przedsiębiorstw oraz ich ekspansji na rynki zagraniczne. Integracja tych kierunków badań umożliwia kompleksowe spojrzenie na rolę polskiej gospodarki w globalnych procesach współpracy ekonomicznej. Jednocześnie prowokuje do formułowania kluczowych pytań badawczych, które wyznaczają kierunki dalszych analiz i poszukiwań naukowych.

W działalności naukowej profesora wyróżnia się szeroko zakrojony i spójny program badawczy, który charakteryzuje się innowacyjnością. Tematy podejmowane przez niego są nowatorskie i wpisują się we współczesne kierunki badań, które znajdują odzwierciedlenie w badaniach prowadzonych w czołowych ośrodkach ekonomicznych zarówno krajowych, jak i zagranicznych, a jednocześnie nawiązują do specyfiki polskiego kontekstu.

Profesor Gorynia jest jednym z pionierów badań nad klastrami i konkurencyj-

¹²⁹¹ Grant: OPUS 4 UMO-2012/07/B/HS4/03050, okres realizacji 2013–2015, https://mariangorynia.pl/?page_id=145 (dostęp 23.03.2025).

nością przedsiębiorstw w Polsce. Jego prace pozwalają wyjaśnić wewnętrzne i zewnętrzne czynniki wpływające na konkurencyjność, identyfikować luki konkurencyjne oraz opracowywać strategie przedsiębiorstw. W istotny sposób przyczyniły się do rozwoju teorii i praktyki klastrów w kraju oraz ich znaczenia w kontekście globalnej gospodarki.

Profesor wraz ze współautorami opublikował liczne artykuły poświęcone klastrów¹²⁹², w których analizuje ich rolę w rozwoju gospodarczym, konkurencyjności międzynarodowej przedsiębiorstw, regionów i całych gospodarek. Jego badania umożliwiły lepsze zrozumienie mechanizmów współpracy między firmami w ramach klastrów oraz ich wpływu na wzrost innowacyjności i internacjonalizację polskich przedsiębiorstw. Wykazał, że przynależność do klastra ułatwia ekspansję na rynki zagraniczne, szczególnie dla małych i średnich przedsiębiorstw, a współpraca w ramach klastrów pozwala efektywniej zarządzać zasobami.

Z badań profesora wynika również, że klastry stanowią skuteczne narzędzie podnoszenia konkurencyjności regionalnej i krajowej gospodarki, a polityka gospodarcza powinna wspierać ich rozwój jako filar strategii rozwojowej. Dorobek Gorynia w zakresie badań nad klastrami stanowi znaczący wkład w rozwój tej dziedziny nauki, dostarczając kompleksowej wiedzy o roli klastrów w konkurencyjności przedsiębiorstw, ich internacjonalizacji oraz wpływie na rozwój regionalny. Jego badania są cennym źródłem informacji dla decydentów politycznych, menadżerów oraz naukowców zajmujących się konkurencyjnością gospodarczą i współpracą w ramach klastrów.

Marian Gorynia jest uznanym badaczem w dziedzinie konkurencyjności przedsiębiorstw, a jego prace stanowią istotny wkład w rozwój tej problematyki zarówno na poziomie teoretycznym, jak i empirycznym. Jego publikacje¹²⁹³ koncentrują się

¹²⁹² Opracowanie powstało w ramach projektu badawczego „Rola klastrów we wspieraniu międzynarodowej konkurencyjności oraz internacjonalizacji polskich przedsiębiorstw” finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (1 H02D 103 28). Artykuł powstał na podstawie referatu przygotowanego na VIII kongres Ekonomistów Polskich, Warszawa, 29–30 listopada 2007 (współautor: B. Jankowska, „Gospodarka Narodowa”, 2008, nr 5–6, s. 91–109), https://mariangorynia.pl/wpcontent/uploads/Gorynia_Jankowska_Wplyw_klastrów_na_konkurencyjność_i_internacjonalizację_przedsiębiorstw_Gospodarka_Narodowa_2007_7-8.pdf; M. Gorynia, B. Jankowska, *Klastry a międzynarodowa konkurencyjność i internacjonalizacja przedsiębiorstwa*, Difin, Warszawa, 2008; M. Gorynia, B. Jankowska, *Klastry jako podstawa budowy stref wysokiej produktywności*, w: A. Grzelak, K. Pająk (red.), *Nowe trendy w metodologii nauk ekonomicznych*, Wyd. UE, Poznań 2010, t. 1, s. 101–121; M. Gorynia, B. Jankowska, *Koncepcja klastrów jako sposób regulacji zachowań podmiotów gospodarczych*, „Ekonomista”, 2007, nr 3; M. Gorynia, *Kooperacja w klastrze jako instytucja gospodarki rynkowej na przykładzie trzech klastrów z Wielkopolski*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, 2009, nr 3 (74), s. 273–288; E. Łażniewska, M. Gorynia (red.), *Konkurencyjność regionalna. Koncepcje – strategie – przykłady*, PWN, 2012.

¹²⁹³ M. Gorynia, *Konkurencyjność przedsiębiorstwa – próba konceptualizacji i operacjonalizacji*, w: E. Najlepszy (red.), *Strategia przedsiębiorstw w warunkach konkurencji międzynarodowej*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Poznaniu”, Poznań 1998, seria 1, nr 266, s. 9–30; M. Gorynia, *Pomiary konkurencyjności przedsiębiorstwa*, „Regionalny Biuletyn Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu”, 1999, nr 1, s. 31–34; M. Gorynia, *Konkurencyjność i strategia konkurencyjna przedsiębior-*

na konceptualizacji i pomiarze konkurencyjności, strategiach przedsiębiorstw oraz wpływie różnych czynników makroekonomicznych i systemowych na zdolność konkurencyjności polskich firm w warunkach globalnej gospodarki.

Dorobek naukowy Goryni w zakresie konkurencyjności przedsiębiorstw ma ogromne znaczenie dla teorii i praktyki gospodarczej. Jego badania pozwoliły na usystematyzowanie wiedzy o konkurencyjności oraz na stworzenie narzędzi do jej oceny. Wśród najważniejszych osiągnięć należy wymienić: rozwój metodologii pomiaru konkurencyjności przedsiębiorstw, analizę wpływu strategii biznesowych na zdolność konkurencyjności, badania nad makroekonomicznymi i systemowymi uwarunkowaniami konkurencyjności, studium wpływu przyjęcia euro na konkurencyjność polskich firm oraz konceptualizację konkurencyjności regionalnej i jej determinant.

Wnioski z prac profesora wskazują na to, że konkurencyjność nie jest pojęciem jednoznacznym i wymaga interdyscyplinarnego podejścia. Kluczowe znaczenie mają zarówno czynniki wewnętrzne przedsiębiorstw (strategie, innowacyjność, zasoby), jak i warunki zewnętrzne (otoczenie rynkowe, regulacje, sytuacja makroekonomiczna). Profesor Gorynia przyczynił się do pogłębienia wiedzy na temat wzajemnych relacji między tymi elementami, oferując kompleksowe spojrzenie na problem konkurencyjności w różnych kontekstach. Jego badania wyznaczają również kierunki dalszych analiz, szczególnie w zakresie dostosowywania strategii polskich przedsiębiorstw do zmieniającego się otoczenia globalnego oraz wyzwań związanych z integracją europejską i rozwojem technologii. Dzięki jego wkładowi możliwe jest bardziej precyzyjne formułowanie polityk gospodarczych wspierających konkurencyjność polskich firm na arenie międzynarodowej.

Kolejnym kluczowym obszarem badań było zidentyfikowanie i zmierzenie luki konkurencyjnej w polskich przedsiębiorstwach w kontekście transformacji gospodarczej oraz integracji z Unią Europejską. Profesor opracował własną koncepcję konkurencyjności firm, wyróżniającą trzy główne aspekty: potencjał, strategię oraz pozycję konkurencyjną. Jego prace skupiają się na analizie tzw. luki konkurencyjnej oraz jej wpływu na funkcjonowanie firm, zwłaszcza w kontekście integracji Polski z Unią Europejską. Oprócz dogłębnej analizy teoretycznej tego zjawiska przeprowadzono także badania empiryczne, które potwierdziły istnienie luki konkurencyjnej

stwa, „Optimum. Studia Ekonomiczne”, 2000, nr 1, s. 7–30; M. Gorynia, B. Stępień, M. Sulimowska, *Konkurencyjność przedsiębiorstwa – koncepcje, pomiar, ocena i standaryzacja*, w: M. Gorynia, J. Schroeder (red.), *Przedsiębiorstwo a internacjonalizacja działalności gospodarczej*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Poznaniu”, Poznań, 2000, s. 31–62; M. Gorynia, E. Łązniewska (red.), *Kompendium wiedzy o konkurencyjności*, PWN, Warszawa 2009; E. Łązniewska, M. Gorynia (red.), *Konkurencyjność regionalna*, op. cit.; M. Gorynia, B. Jankowska, M. Pietrzykowski, P. Tarka, *Wpływ przyjęcia euro na międzynarodową konkurencyjność przedsiębiorstw*, „Gospodarka Narodowa”, 2009, nr 4, s. 1–23; M. Gorynia, M. Dzikowska, *Teoretyczne aspekty konkurencyjności przedsiębiorstwa – w kierunku koncepcji eklektycznej?*, „Gospodarka Narodowa”, 2012, nr 4, s. 1–30.

i pozwoliły określić jej skalę w rzeczywistych warunkach gospodarczych. Główne publikacje dotyczące luki konkurencyjnej to:¹²⁹⁴.

Badania profesora Goryni dostarczyły cennych wskazówek dotyczących metod pomiaru luki konkurencyjnej oraz narzędzi jej minimalizacji, co miało znaczący wpływ na kształtowanie polityki gospodarczej i strategii przedsiębiorstw. Najważniejsze osiągnięcia badań nad koncepcją luki konkurencyjnej obejmują: rozwój samej koncepcji, która została ugruntowana jako dynamiczne zjawisko zmieniające się w odpowiedzi na warunki rynkowe; opracowanie metod analizy porównawczej umożliwiających precyzyjne określenie dystansu konkurencyjnego w różnych sektorach gospodarki oraz wskazanie wpływu integracji europejskiej – zwłaszcza dostępu do rynku unijnego i funduszy – jako kluczowego czynnika zmniejszającego lukę konkurencyjną, szczególnie w branżach wymagających intensywnych inwestycji w innowacje.

Wśród najważniejszych wniosków i rekomendacji podkreślono, że luka konkurencyjna ma charakter dynamiczny – zmienia się w czasie pod wpływem strategii adaptacyjnych firm oraz warunków rynkowych. Dlatego tak istotne jest jej stałe monitorowanie oraz analiza czynników wpływających na konkurencyjność, co pozwala elastycznie reagować na zmiany otoczenia. Zwrócono również uwagę na wyraźne zróżnicowanie sektorowe – nie wszystkie branże w równym stopniu zbliżyły się do poziomu konkurencyjności firm unijnych, co wskazuje na potrzebę zindywidualizowanego podejścia i dostosowanych strategii wsparcia. Kluczowe znaczenie w niwelowaniu luki konkurencyjnej przypisano odpowiednio prowadzonej polityce gospodarczej, w tym wykorzystaniu instrumentów takich jak fundusze unijne czy ukierunkowane polityki przemysłowe. Szczególną rolę odegrały również inwestycje w innowacje oraz badania i rozwój – to właśnie przedsiębiorstwa stawiające na nowoczesne technologie i modernizację skuteczniej zmniejszały dystans konkurencyjny wobec firm europejskich.

Badania Goryni nad luką konkurencyjną dostarczyły cennych narzędzi analitycznych oraz praktycznych rekomendacji dla przedsiębiorstw i decydentów politycznych. Wskazują one na kluczową rolę strategii dostosowawczych, inwestycji w innowacje oraz wsparcia instytucjonalnego w procesie redukcji różnic konkurencyjnych. Wnioski płynące z tych badań mają nie tylko wymiar akademicki, ale również praktyczny, pomagając przedsiębiorstwom skuteczniej konkurować na rynkach międzynarodowych.

¹²⁹⁴ M. Gorynia (red.), *Luka konkurencyjna na poziomie przedsiębiorstwa a przystąpienie Polski do Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań 2002 (wydanie 2 poprawione). Wydanie książki poprzedzone było realizacją grantu KBN, pt. *Luka przystosowawcza na poziomie przedsiębiorstwa a przystąpienie Polski do Unii Europejskiej. Implikacje dla strategii firm i polityki gospodarczej*, czas realizacji 1999–2000; M. Gorynia, *Luka konkurencyjna – koncepcja i metodyka badania*, w: E. Skawińska (red.), *Konkurencyjność podmiotów gospodarczych w procesie integracji i globalizacji*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej”, Poznań 2001, s. 172–179; Gorynia M., *Luka konkurencyjna w przedsiębiorstwach a przystąpienie Polski do Unii Europejskiej*, „Gospodarka Narodowa” 2000, nr 10, s. 48–67.

Kolejnym obszarem zainteresowań badawczych profesora były analizy dotyczące strategii firm polskich. Stanowią one ważny wkład w zrozumienie reakcji polskiego sektora biznesowego na dynamiczne zmiany geopolityczne i gospodarcze. Publikacje dotyczące strategii przedsiębiorstw koncentrują się w dużej mierze na adaptacji polskich firm do zmian rynkowych oraz ich podejściu do ekspansji międzynarodowej. Analiza obejmuje zarówno strategie obronne, jak i ofensywne, które firmy stosują w obliczu rosnącej konkurencji zagranicznej. Szczególne miejsce zajmują także badania nad wpływem czynników sektorowych i kontekstualnych na decyzje strategiczne przedsiębiorstw. Oto jedno z istotniejszych publikacji z tego zakresu:¹²⁹⁵.

W nawiązaniu do tych badań, w 2005 r. kontynuował prace nad strategiami polskich przedsiębiorstw w obliczu rosnącej konkurencji ze strony zagranicznych inwestorów działających na krajowym rynku. Konsekwencją było opublikowanie kilku artykułów poświęconych tej tematyce¹²⁹⁶. Otrzymane wyniki umożliwiły sformułowanie istotnych rekomendacji dotyczących prowadzenia polityki gospodarczej.

Kontynuując badania związane ze strategią przedsiębiorstwa profesor był również beneficjentem grantu NCN „Strategie firm polskich wobec wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej”¹²⁹⁷. Badania te pozwoliły na identyfikację kluczowych

¹²⁹⁵ K. Fonfara, M. Gorynia, E. Najlepszy J. Schroeder (red.), *Strategie przedsiębiorstw w biznesie międzynarodowym*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2000; M. Bartosik-Purgat, M. Gorynia, B. Jankowska, R. Owczarzak (red.), *Strategie firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych*, PWE, Warszawa 2005; M. Gorynia, M. Bartosik-Purgat, B. Jankowska, R. Owczarzak, *Strategie firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych – znaczenie kontekstu branżowego – ujęcie empiryczne*, „Organizacja i Kierowanie”, 2005, nr 3, s. 9–26; M. Gorynia, *Strategie zagranicznej ekspansji przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2007; Gorynia M., Jankowska B., Owczarzak R., *Co-operation strategies of Polish companies as a response to foreign investor's expansion into the Polish market*, „The Poznań University of Economics Review”, 2005, Vol. 5, No. 2, p. 44–66; M. Gorynia, B. Jankowska, *Rekomendacje dla strategii firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, 2005, nr 4, s. 223–237; M. Gorynia, *Wybrane aspekty strategii polskich przedsiębiorstw w okresie transformacji*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, 2009, nr 2, s. 299–320.

¹²⁹⁶ M. Gorynia, M. Bartosik-Purgat, B. Jankowska, R. Owczarzak, *Zachowania przedsiębiorstw lokalnych a ekspansja inwestorów zagranicznych w Polsce*, „Przegląd Organizacji”, 2005, nr 9, s. 20–23; M. Gorynia, B. Jankowska, R. Owczarzak, *Zarządzanie strategiczne jako próba syntezy teorii przedsiębiorstwa*, „Ekonomista”, 2005, nr 5, s. 595–619; M. Gorynia, M. Bartosik-Purgat, B. Jankowska, R. Owczarzak, *Zachowania firm lokalnych wobec inwestorów zagranicznych – cz. 1*, „Marketing i Rynek”, 2005, nr 9, s. 2–8; M. Gorynia, M. Bartosik-Purgat, B. Jankowska, R. Owczarzak, *Zachowania firm lokalnych wobec inwestorów zagranicznych – cz. 2*, „Marketing i Rynek”, 2005, nr 10, s. 2–8; M. Gorynia, M. Bartosik-Purgat, B. Jankowska, R. Owczarzak, *Strategie przystosowawcze firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych*, „Problemy Zarządzania”, 2005, nr 3 (9), s. 47–65; M. Gorynia, *Typy zachowań firm lokalnych wobec inwestorów zagranicznych*, w: J. Rymarczyk, W. Michalczyk (red.), *Rozwój regionalny i globalny we współczesnej gospodarce światowej*, t. I, Akademia Ekonomiczna im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2004; M. Gorynia, M. Bartosik-Purgat, B. Jankowska, R. Owczarzak, *Strategie polskich firm wobec ekspansji inwestorów zagranicznych – instrumenty polityki gospodarczej*, „Przegląd Organizacji”, 2005, nr 4, s. 26–30; M. Gorynia, M. Bartosik-Purgat, B. Jankowska, R. Owczarzak, *Strategie polskich firm wobec ekspansji inwestorów zagranicznych a działalność samorządu gospodarczego*, „Współczesne Zarządzanie”, 2005, nr 3, s. 5–19.

¹²⁹⁷ Strategie firm polskich wobec wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, OPUS 14, czas realizacji 2018–2020.

strategii przyjętych przez polskie przedsiębiorstwa, takich jak dywersyfikacja rynków, zmiany w strukturze produkcji, czy adaptacja do nowych norm prawnych. Dodatkowo, prace te miały istotne znaczenie w kontekście analizy wpływu brexitu na konkurencyjność polskich firm oraz ich pozycję w stosunku do firm z innych krajów UE. Wyniki badań miały również praktyczne zastosowanie w kształtowaniu polityki gospodarczej, szczególnie w obszarze wspierania polskich przedsiębiorstw w okresie postbrexitowym, co miało na celu minimalizowanie ryzyk związanych z niepewnością rynkową i zmianami w otoczeniu prawnym. Badania profesora Goryni dotyczące strategii firm polskich w kontekście brexitu stanowią ważny wkład w zrozumienie reakcji polskiego sektora biznesowego na dynamiczne zmiany geopolityczne i gospodarcze. Analiza zachowań przedsiębiorstw w obliczu wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej dostarcza cennych informacji na temat adaptacji polskich firm do nowych realiów rynkowych, wyzwań związanych z rewizją łańcuchów dostaw, regulacjami celnymi oraz zmianami w obrocie towarami i usługami.

Z badań profesora i Jego zespołu wynika, że strategie przedsiębiorstw są silnie determinowane zarówno przez czynniki wewnętrzne (np. zasoby firmy, kultura organizacyjna), jak i zewnętrzne (np. regulacje prawne, presja konkurencyjna). Główne osiągnięcia naukowe obejmują: identyfikację i klasyfikację strategii firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych, opracowanie modeli reakcji strategicznych przedsiębiorstw na zmiany w otoczeniu makroekonomicznym, analizę wpływu specyfiki branżowej na podejście firm do internacjonalizacji, sformułowanie praktycznych rekomendacji dla firm polskich w zakresie adaptacji do globalnych zmian gospodarczych.

Profesor wniósł istotny wkład w rozwój badań nad strategiami przedsiębiorstw w kontekście międzynarodowym. Jego prace przyczyniły się do lepszego zrozumienia mechanizmów adaptacyjnych polskich firm oraz wskazały kierunki działań pozwalających na skuteczne konkurowanie na rynkach globalnych. Badania te mają istotne znaczenie zarówno dla praktyki gospodarczej, jak i dalszych analiz naukowych w zakresie zarządzania strategicznego.

Profesor Gorynia w swojej działalności naukowej koncentrował się również na szeroko pojętych zagadnieniach dotyczących umiędzynarodowienia polskiej gospodarki, internacjonalizacji, globalizacji, czy bezpośrednich inwestycji zagranicznych, będąc jednocześnie jednym z czołowych polskich badaczy zajmujących się tą tematyką. Jego prace naukowe w tym obszarze¹²⁹⁸ dostarczają zarówno teo-

¹²⁹⁸ Oto kilka przykładowych w tej tematyce: M. Gorynia, *Ewolucja pozycji gospodarki polskiej w gospodarce globalnej i w gospodarce Unii Europejskiej*, „Ekonomista”, 2014, nr 2, s. 288–300; M. Gorynia, S. Rudolf, *Polska w Unii Europejskiej i globalnej gospodarce*, PWE, 2014; M. Gorynia, J. Nowak, R. Wolniak, P. Trąpczyński, *The determinants of location choice in the internationalization process of Polish companies: a qualitative study*, „Journal of Economics and Management”, 2013, 14, s. 61–75; M. Gorynia, R. Owczarzak, *Podstawy teorii internacjonalizacji i globalizacji działalności przedsiębiorstw*, „Gospodarka Narodowa”, 2004, nr 1–2, s. 1–21; M. Gorynia, B. Jankowska, *Konkurencja w branży a internacjonalizacja i globalizacja*, „Gospodarka Narodowa”, 2004, nr 11–12, s. 19–33;

retycznych podstaw, jak i empirycznych analiz procesów zachodzących w polskiej i globalnej gospodarce.

Profesor analizował procesy umiędzynarodowiania gospodarki Polski z gospodarką światową, ze szczególnym uwzględnieniem wejścia do Unii Europejskiej i jego konsekwencji. W swoich badaniach wskazywał na: wpływ akcesji do UE na konkurencyjność polskiej gospodarki i sektorów strategicznych, strukturę handlu zagranicznego Polski oraz zmiany w bilansie wymiany handlowej po integracji, różnice w dostosowaniach sektorów gospodarki do wymogów jednolitego rynku UE, w tym zmiany w poziomie innowacyjności i produktywności przedsiębiorstw.

Profesor w swoich badaniach analizował także politykę wsparcia internacjonalizacji, w tym znaczenie polityki przemysłowej i strategii rozwoju międzynarodowego polskich przedsiębiorstw. Opracował modele internacjonalizacji firm, uwzględniające determinanty internacjonalizacji – jakie czynniki skłaniają polskie firmy do ekspansji na rynki zagraniczne, bariery internacjonalizacji – jakie przeszkody napotykają przedsiębiorstwa w procesie wejścia na rynki międzynarodowe oraz strategie ekspansji zagranicznej – od eksportu po inwestycje bezpośrednie i fuzje transgraniczne.

Profesor Gorynia dogłębnie badał proces internacjonalizacji polskich przedsiębiorstw, koncentrując się na ich strategiach wchodzenia na rynki zagraniczne oraz wyzwaniach związanych z globalną konkurencją. Podkreślał istotne znaczenie polityki promującej eksport oraz narzędzi wspierających zdolność konkurencyjną krajowych firm w środowisku międzynarodowym. Analizował również zmiany zachodzące w dynamice internacjonalizacji, uwzględniając wpływ czynników makroekonomicznych oraz globalnych trendów gospodarczych. Badania empiryczne profesora wykazały, że polskie firmy najczęściej stosują strategie umiędzynarodowienia stopniowego, przechodząc od eksportu do bardziej zaawansowanych form obecności zagranicznej. Analizował także wpływ globalnych kryzysów gospodar-

M. Gorynia, *Studia nad transformacją i internacjonalizacją gospodarki polskiej*, Difin, Warszawa 2007; M. Gorynia, B. Jankowska, M. Pietrzykowski, P. Tarka, M. Dzikowska, *Przystąpienie Polski do strefy euro a międzynarodowa konkurencyjność i internacjonalizacja polskich przedsiębiorstw*, „*Ekonomista*”, 2011, nr 4, s. 471–491; M. Gorynia, J. Nowak, R. Wolniak, *Motives and Modes of FDI, Firm Characteristics and Performance: Case Studies of Foreign Subsidiaries in Poland*, „*Journal of Transitional Management*”, 2005, Vol. 10, No. 3, p. 55–87; M. Gorynia, R. Wolniak, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce – zachowania inwestorów zagranicznych i zachowania przedsiębiorstw krajowych*, w: M. Gorynia, J. Schroeder (red.), *Przedsiębiorstwo a internacjonalizacja działalności gospodarczej*, „Zeszyty Naukowe Akademii Naukowej w Poznaniu”, Poznań 2000, s. 63–92; M. Gorynia, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie jako forma internacjonalizacji przedsiębiorstwa*, op. cit.; M. Gorynia, B. Jankowska, R. Owczarzak, M. Bartosik-Purgat, *Efekty zewnętrzne bezpośrednich inwestycji zagranicznych – aspekty teoretyczne i wyniki badań empirycznych*, „*Ekonomista*”, 2006, nr 2, s. 185–204; M. Gorynia, M. Bartosik-Purgat, B. Jankowska, R. Owczarzak, *Motywy i formy zagranicznych inwestycji bezpośrednich – perspektywa przedsiębiorstw lokalnych (ujęcie empiryczne)*, „*Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu*”, Wrocław 2006, nr 1147, s. 171–182; M. Gorynia, P. Trąpczyński, *Determinanty efektywności zagranicznych inwestycji bezpośrednich – przegląd wyników badań*, „*Ekonomista*”, 2014, nr 5, s. 663–684.

czych na procesy internacjonalizacji oraz sposoby adaptacji firm do zmieniającego się otoczenia rynkowego.

Profesor Gorynia badał również procesy globalizacji i ich wpływ na polskie przedsiębiorstwa. Globalizacja, jako zjawisko wielowymiarowe, znajduje w jego pracach dogłębną analizę – z jednej strony jako czynnik homogenizacji rynków, a z drugiej jako siła powodująca zróżnicowanie strategii i zachowań podmiotów gospodarczych. Profesor bada również strukturalne przemiany gospodarcze w kontekście światowej integracji rynków, analizując ich konsekwencje dla konkurencyjności przedsiębiorstw oraz kształtowania polityki gospodarczej. Wskazywał, że: Polska gospodarka podlega stopniowemu włączaniu się w globalne łańcuchy wartości, polskie firmy konkurują nie tylko ceną, ale coraz częściej jakością i innowacyjnością, a wzrost globalnej konkurencji wymusza na polskich firmach przyjmowanie nowych modeli biznesowych, opartych na wiedzy i technologii. Prace M. Goryni dostarczyły istotnych analiz dotyczących strategii adaptacyjnych polskich przedsiębiorstw wobec wyzwań globalizacji.

Jednym z kolejnych obszarów badań profesora Goryni jest rola bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w rozwoju polskiej gospodarki. W swoich publikacjach analizował pływ napływu zagranicznych inwestycji na polski rynek, strategie firm zagranicznych inwestujących w Polsce, efekty BIZ dla konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, a także politykę państwa wobec zagranicznych inwestorów i sposoby jej optymalizacji. Dodatkowo M. Gorynia prowadził badania nad polskimi inwestycjami zagranicznymi, analizując determinanty i skutki ekspansji kapitałowej polskich firm na rynkach międzynarodowych.

Dorobek naukowy profesora Goryni w zakresie umiędzynarodowienia, internacjonalizacji, globalizacji i BIZ ma kluczowe znaczenie dla zrozumienia procesów zachodzących w polskiej gospodarce. Jego badania dostarczają cennych wskazówek dla decydentów politycznych oraz przedsiębiorców. Z prac M. Goryni wynika, że umiędzynarodowienie polskiej gospodarki to proces złożony i wielowymiarowy, obejmujący nie tylko handel i inwestycje, lecz także dostosowania regulacyjne. Coraz częstsze inwestycje polskich przedsiębiorstw za granicą świadczą o rosnącej dojrzałości ich strategii internacjonalizacji. Proces ten postępuje jednak nierównomiernie – tempo ekspansji zagranicznej różni się w zależności od branży. Globalizacja stwarza zarówno nowe możliwości, jak i istotne zagrożenia, dlatego kluczowe znaczenie ma elastyczne dostosowanie strategii biznesowych do dynamicznych zmian rynkowych. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne wywierają pozytywny wpływ na gospodarkę, ale ich skuteczność zależy od odpowiednio prowadzonej polityki wsparcia, która powinna zwiększać korzyści dla krajowych firm i ograniczać ryzyko nadmiernej zależności od kapitału zagranicznego.

Osiągnięcia profesora Goryni w tym zakresie stanowią fundament dla badań nad międzynarodową konkurencyjnością polskiej gospodarki i strategii przedsiębiorstw.

Jego prace odgrywają istotną rolę w kształtowaniu polityki gospodarczej i strategii firm dążących do ekspansji na rynki zagraniczne.

Profesor Gorynia w ostatnich latach skoncentrował swoje badania na analizie wpływu globalnych kryzysów, takich jak pandemia COVID-19 i wojna na Ukrainie, na funkcjonowanie gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). W swoich najnowszych pracach porusza kwestie interdyscyplinarności w analizie konfliktów zbrojnych oraz ich wpływu na ekonomię. Ponadto angażuje się w dyskusje na temat przyszłości globalizacji oraz roli nauk ekonomicznych w kontekście współczesnych wyzwań.

W monografii *Zmiany wywołane pandemią COVID-19 w sektorze MŚP i ich wpływ na realizację procesów biznesowych*¹²⁹⁹ profesor Gorynia analizuje, jak pandemia wpłynęła na działalność operacyjną MŚP w Polsce. Publikacja ta dostarcza cennych informacji na temat adaptacji firm do nowych warunków oraz strategii przetrwania w obliczu globalnego kryzysu zdrowotnego. Natomiast w pracy *Zagrożenia związane z wprowadzaniem nowych technologii cyfrowych w małych i średnich przedsiębiorstwach w kontekście bezpieczeństwa państwa. Diagnoza i rekomendacje*¹³⁰⁰ profesor z zespołem porusza kwestie związane z implementacją nowych technologii cyfrowych w MŚP oraz potencjalnymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa państwa. Publikacja ta oferuje diagnozę obecnej sytuacji oraz rekomendacje dotyczące minimalizacji ryzyk związanych z cyfryzacją.

Profesor Gorynia współredagował również książkę *Keynes a współczesność. Ekonomiczne perspektywy dla naszych wnuków*¹³⁰¹, która stanowiła refleksję nad aktualnością myśli Johna Maynarda Keynesa w kontekście współczesnych wyzwań ekonomicznych.

Ponadto w monografii *Ewolucja nauk ekonomicznych II. Ekonomia a pandemia COVID-19 – potrzeba bieżących dostosowań czy zmiany paradygmatu?*¹³⁰² profesor Gorynia analizuje, czy pandemia wymaga jedynie dostosowań w istniejących ramach ekonomicznych, czy też konieczna jest fundamentalna zmiana paradygmatu w naukach ekonomicznych.

W monografii *Pandemia, wojna, globalne przesilenie*¹³⁰³ profesor Gorynia zgłębia skutki pandemii COVID-19 oraz konfliktów zbrojnych na światową gospodarkę.

¹²⁹⁹ M. Gorynia, J. Kuczevska, *Zmiany wywołane pandemią COVID-19 w sektorze MŚP i ich wpływ na realizację procesów biznesowych*, PWE, Warszawa 2023.

¹³⁰⁰ A. Fałkowski, M. Gorynia, J. Kuczevska, K. Pietrusiewicz, *Zagrożenia związane z wprowadzaniem nowych technologii cyfrowych w małych i średnich przedsiębiorstwach w kontekście bezpieczeństwa państwa. Diagnoza i rekomendacje*, PWE, Warszawa 2024.

¹³⁰¹ E. Mączyńska, M. Gorynia, M. Urbaniec (red.), *Keynes a współczesność. Ekonomiczne perspektywy dla naszych wnuków*, PWE, Warszawa 2023.

¹³⁰² B. Fiedor, M. Gorynia, A. Szablewski (red.), *Ewolucja nauk ekonomicznych II. Ekonomia a pandemia COVID-19 – potrzeba bieżących dostosowań czy zmiany paradygmatu?*, PWE, Warszawa 2023, s. 275.

¹³⁰³ M. Gorynia (red.), *Pandemia, wojna, globalne przesilenie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań 2023, s. 212.

Publikacja ta oferuje kompleksowe spojrzenie na wyzwania stojące przed globalną ekonomią w obliczu współczesnych kryzysów.

Można zatem stwierdzić, iż w działalności naukowej, profesor przez ostatnie lata nie tylko kontynuował badania nad umiędzynarodowieniem polskiej gospodarki, ale także aktywnie uczestniczył w kształtowaniu polityki naukowej i gospodarczej kraju. Ponadto koncentrował się na analizie wpływu globalnych kryzysów na gospodarkę, ze szczególnym uwzględnieniem sektora MŚP. Jego badania dostarczają cennych wniosków na temat adaptacji przedsiębiorstw do zmieniających się warunków oraz wskazują na konieczność dostosowań w naukach ekonomicznych w obliczu współczesnych wyzwań.

Istotnym aspektem działalności naukowej profesora Goryni jest zwrócenie szczególnej uwagi na podstawy filozoficzne badań ekonomicznych. Jego prace charakteryzuje rzetelne określanie fundamentów ontologicznych, epistemologicznych i metodologicznych, które nadają realizowanym projektom solidne podstawy teoretyczne. Dodatkowo, istotnym elementem jego badań jest orientacja empiryczna, pozwalająca na praktyczną weryfikację teoretycznych założeń. Jego badania obejmują szeroki zakres tematów, ze szczególnym uwzględnieniem umiędzynarodowienia przedsiębiorstw, procesów globalizacji oraz wpływu tych zjawisk na funkcjonowanie gospodarek narodowych.

Interdyscyplinarność badań profesora Goryni sprawia, że jego dorobek naukowy jest niezwykle cenny zarówno dla ekonomii, jak i nauk o zarządzaniu. Dzięki umiejętnemu łączeniu tych dziedzin, jego badania dostarczają nowatorskich wniosków dotyczących funkcjonowania przedsiębiorstw w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu gospodarczym. Szczególną uwagę poświęcił analizie konkurencyjności firm oraz ekonomii branżowej, wskazując na kluczowe czynniki determinujące sukces przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.

Podsumowując, działalność naukowa profesora Goryni charakteryzuje się ciągłym poszerzaniem obszaru badań oraz pogłębianiem refleksji teoretycznej. Jego wkład w rozwój teorii i praktyki gospodarczej, zwłaszcza w kontekście internacjonalizacji, konkurencyjności i globalizacji, jest nieoceniony. Prace profesora dostarczają cennych wskazówek dla polityki gospodarczej oraz strategii zarządzania, co czyni jego dorobek istotnym wkładem w rozwój współczesnych nauk ekonomicznych.

W dorobku naukowym profesora Goryni szczególne miejsce zajmuje rozwój metodologii nauk ekonomicznych. Jego aktywność w tym zakresie obejmuje organizację konferencji naukowych poświęconych ewolucji tej dyscypliny oraz formułowanie nowych podejść analitycznych. Jego podejście charakteryzuje systemowe i realistyczne spojrzenie na procesy gospodarcze, co znajduje odzwierciedlenie w jego licznych publikacjach.

5. Współpraca międzynarodowa i działalność dydaktyczna

Badania prowadzone przez profesora odegrały kluczową rolę w intensyfikacji współpracy międzynarodowej, szczególnie poprzez jego aktywne uczestnictwo w konferencjach organizowanych m.in. przez European Academy of International Business, Academy of International Business oraz International Management Development Association. Profesor występował w roli prelegenta, przewodniczył sesją i panelom. Dzięki zaangażowaniu w te wydarzenia możliwa była szeroka prezentacja wyników badań, co zaowocowało ich publikacją w prestiżowych czasopismach naukowych, także w językach obcych, w tym publikacje na tzw. Liście Filadelfijskiej. To z kolei przyczyniło się do ugruntowania pozycji profesora w globalnym środowisku akademickim. Liczne publikowane lub nagrywane wywiady, monografie, artykuły opublikowane w renomowanych międzynarodowych periodykach stanowią istotny wkład zarówno w rozwój światowej wiedzy na temat umiędzynarodowienia przedsiębiorstw i gospodarek, jak i w promowanie polskiej myśli ekonomicznej na arenie międzynarodowej.

Działalność badawcza profesora, trwająca od 1985 r., zaowocowała imponującym dorobkiem naukowym o dużym znaczeniu. Profesor Marian Gorynia posiada szerokie zainteresowania naukowe, co znajduje odzwierciedlenie w jego licznych publikacjach, które ukazały się w renomowanych czasopismach i wydawnictwach. Jego wkład w życie naukowe jest również widoczny w jego aktywności publikacyjnej. Dorobek profesora obejmuje blisko 500 publikacji, w tym 32 monografie naukowych, niemal 228 artykułów naukowych oraz 160 rozdziałów w książkach, a także 45 recenzji naukowych¹³⁰⁴. Ponadto profesor był redaktorem naukowym 16 monografii i uczestniczył w 13 projektach badawczych (finansowanych przez KNB, MNiL, MNiSW, NCN) realizowanych w latach 1988–2018 pod jego przewodnictwem lub z jego udziałem. Jego prace były publikowane w najwyższej ocenianych krajowych czasopismach z zakresu nauk ekonomicznych („*Ekonomista*”, „*Gospodarka Narodowa*”, „*Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*”, „*Przegląd Organizacji*”, „*Economics and Business Review*”, „*Argumenta Oeconomica*”), a także w licznych zagranicznych czasopismach i monografiach. Według danych z profilu Google Scholar, h-indeks profesora Mariana Goryni wynosi 39, a i10-indeks wynosi 109, a jego prace zostały cytowane łącznie 5 828 razy.

Profesor Gorynia przez ponad 35 lat swojej kariery akademickiej prowadził szeroki wachlarz zajęć dydaktycznych na różnych poziomach kształcenia, obejmujących studia licencjackie, magisterskie i doktoranckie. Jego praca dydaktyczna obejmowała wykłady, ćwiczenia, seminaria kursowe, konwersatoria oraz seminaria magisterskie i doktorskie. Wśród jego zasług w tej dziedzinie warto podkreślić dużą różnorodność

¹³⁰⁴ Strona internetowa profesora Mariana Goryni, https://mariangorynia.pl/?page_id=1194 (dostęp 23.03.2025).

przedmiotów, które prowadził, w tym takie przedmioty jak: Strategia przedsiębiorstwa w kontekście biznesu międzynarodowego, Konkurencyjność w biznesie międzynarodowym, Metodologia nauk ekonomicznych oraz Teorie przedsiębiorstwa.

Profesor Marian Gorynia przez wiele lat aktywnie angażował się w rozwój dydaktyki na swojej uczelni, kładąc duży nacisk na kształcenie i wspieranie rozwoju naukowego młodej kadry. Do dnia 22 marca 2025 r. był promotorem 273 prac magisterskich, 17 rozpraw doktorskich (stan na 23 grudnia 2024), a także pełnił rolę mentora dla około 15 habilitacji oraz 10 postępowań profesorskich. Warto zaznaczyć, że profesor przewodniczył 23 komisjom habilitacyjnym, w tym pięciu na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu. Dodatkowo przygotował 55 recenzji doktorskich (stan na 23 grudnia 2024), ponad 35 recenzji w postępowaniach habilitacyjnych oraz 23 recenzje w procedurach o nadanie tytułu profesora. Jest to imponujące osiągnięcie zarówno w zakresie kształcenia studentów, jak i rozwoju kadr naukowych. Profesor Gorynia miał także znaczący wkład w tworzenie podręczników akademickich i innych materiałów dydaktycznych, co stanowi ważny element jego działalności edukacyjnej i naukowej.

Działalność naukowa profesora Goryni wyróżnia się znaczącym wymiarem międzynarodowym. Jego wyjazdy miały charakter zarówno badawczy, jak i konsultacyjny, co pozwoliło mu nie tylko na pogłębianie wiedzy ekonomicznej, lecz także na nawiązywanie wartościowych kontaktów naukowych. W działalności dydaktycznej profesora na podkreślenie zasługują prowadzenie części wykładów w językach obcych, wygłaszanie wykładów gościnnych w ośrodkach zagranicznych, czy odbycie licznych staży zagranicznych. Podczas swojej pracy akademickiej profesor odbył staże w następujących renomowanych instytucjach zagranicznych, takich jak: Uniwersytet w Lyonie, Instytut Administracji Przedsiębiorstw (Francja) – staż naukowy, wykłady na temat funkcjonowania handlu zagranicznego w krajach RWPG oraz udział w programie doktoranckim na temat strategii przedsiębiorstw w handlu międzynarodowym (1987), Buckinghamshire College of Higher Education (Wielka Brytania) staż naukowo – badawczy (1990), Trent University Nottingham (Wielka Brytania) – wyjazdy konsultacyjne (1991–1992), Uniwersytet Nauk Społecznych w Tuluzie (Francja) – wyjazd konsultacyjny (1991), Wyższe szkoły biznesu w Barcelonie i Lizbonie (Hiszpania, Portugalia) – wyjazdy konsultacyjne (1992), Institut de Gestion des Entreprises w Rennes (Francja) – wyjazd konsultacyjny (1997), Uniwersytet Georga Augusta w Getyndze (Niemcy) – pobyty studyjne (1997, 1998, 1999)¹³⁰⁵.

Udział profesora w międzynarodowych warsztatach, projektach badawczych i programach stypendialnych stanowi wyraz jego otwartości na globalny dialog akademicki. Dzięki współpracy z czołowymi uczelniami zagranicznymi wniósł on istotny wkład w rozwój badań nad konkurencyjnością przedsiębiorstw i gospodarką

¹³⁰⁵ Strona internetowa profesora Mariana Goryni, https://mariangorynia.pl/?page_id=141 (dostęp 23.03.2025).

międzynarodową. Dzięki tak licznym stażom naukowym, wyjazdom konsultacyjnym oraz pobytom studyjnym w prestiżowych ośrodkach akademickich na świecie znacząco wzbogacił swój dorobek badawczy.

Aktywność naukowa profesora Goryni poza granicami kraju nie tylko podniosła jego kompetencje badawcze, ale również przyczyniła się do promocji polskiej myśli ekonomicznej na arenie międzynarodowej. Jego wieloletnie doświadczenia zdobyte w czołowych ośrodkach badawczych stanowią solidny fundament dla dalszych osiągnięć naukowych oraz inspirację dla kolejnych pokoleń badaczy. Liczba odbytych przez profesora staży naukowych w renomowanych ośrodkach zagranicznych stanowi wyraźne świadectwo uznania, jakim cieszył się on w międzynarodowym środowisku akademickim, osiągając wysoki prestiż naukowy już na wczesnym etapie swojej kariery.

6. Nagrody, wyróżnienia, funkcje społeczne i hobby

Profesor Gorynia przez lata swojej kariery zdobył liczne wyróżnienia i nagrody, które są świadectwem jego nieocenionego wkładu w rozwój nauk ekonomicznych, edukacji akademickiej oraz działalności organizacyjnej. Imponująca kariera profesora została doceniona licznymi prestiżowymi nagrodami, które stanowią świadectwo jego pasji, zaangażowania i wyjątkowych osiągnięć. Już w 1996 r. został uhonorowany Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej za pracę habilitacyjną, co zapoczątkowało pasmo sukcesów i uznania. Po czym, w 1999 r., otrzymał Nagrodę PAN im. Fryderyka Skarbka oraz indywidualną Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej za książkę *Zachowania przedsiębiorstw w okresie transformacji. Mikroekonomia przejścia*, co podkreśliło jego znaczący wkład w analizę procesów gospodarczych okresu przejściowego w Polsce. W 2004 r. profesor został wyróżniony Nagrodą Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania Polskiej Akademii Nauk za redakcję naukową monografii *Luka konkurencyjna na poziomie przedsiębiorstwa a przystąpienie Polski do Unii Europejskiej*. Nagroda ta była wyrazem uznania dla jego zdolności analitycznych oraz wkładu w badanie transformacji polskiej gospodarki w kontekście integracji z Unią Europejską. W 2008 r. profesor został uhonorowany Nagrodą indywidualną I stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za książkę *Strategie zagranicznej ekspansji przedsiębiorstw*¹³⁰⁶. To wyróżnienie potwierdzało jego wybitny wkład w rozwój teorii i praktyki międzynarodowego zarządzania. Z kolei rok później, w 2009 r., otrzymał Nagrodę Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego im. prof. Edwarda Lipińskiego za tę samą publikację, co stanowiło ukoronowanie jego pracy badawczej, która stała się ważnym punktem odniesienia dla wielu naukowców i praktyków.

Profesor Gorynia od lat współtworzy polską myśl ekonomiczną, zwłaszcza w ob-

¹³⁰⁶ Strona internetowa profesora Mariana Goryni, https://mariangorynia.pl/?page_id=146 (dostęp 23.03.2025).

szarze strategii międzynarodowej ekspansji przedsiębiorstw oraz ich konkurencyjności na rynkach globalnych. Jego dorobek naukowy został wielokrotnie doceniony prestiżowymi nagrodami zespołowymi, które potwierdzają zarówno jego wkład merytoryczny, jak i umiejętność pracy w wybitnych zespołach badawczych.

Pierwszą z nich była Nagroda zespołowa Ministra Edukacji Narodowej w 2001 r. za książkę *Strategie przedsiębiorstw w biznesie międzynarodowym*, której był współredaktorem naukowym wraz z K. Fonfarą, E. Najlepszym i J. Schroederem. Publikacja ta wniosła znaczący wkład w zrozumienie strategii polskich firm działających na arenie międzynarodowej.

Dwa lata później, w 2003 r., profesor został uhonorowany Nagrodą zespołową Ministra Edukacji Narodowej i Sportu za książkę *Luka konkurencyjna na poziomie przedsiębiorstwa a przystąpienie Polski do Unii Europejskiej*, której był redaktorem naukowym. Dzieło to odegrało istotną rolę w analizie wyzwań stojących przed polskimi przedsiębiorstwami w obliczu integracji z UE.

W 2006 r. profesor ponownie otrzymał Nagrodę zespołową Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, tym razem za publikację *Strategie firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych*, której był redaktorem naukowym, współpracując z M. Bartosik-Purgat, B. Jankowską i R. Owczarakiem. Książka ta analizowała strategie adaptacyjne polskich firm w kontekście rosnącej obecności zagranicznych inwestorów.

Ostatnią z nagród zespołowych była Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2012 r. za książkę *Wejście Polski do strefy euro a międzynarodowa konkurencyjność i internacjonalizacja polskich przedsiębiorstw*. Profesor, jako współredaktor naukowy (wraz z B. Jankowską), a także członek zespołu badawczego (M. Dzikowska, M. Pietrzykowski, P. Tarka), wniósł znaczący wkład w analizę wpływu potencjalnego wejścia Polski do strefy euro na konkurencyjność polskich firm w skali międzynarodowej.

Nagrody te stanowią nie tylko uznanie dla umiejętności naukowych profesora, ale także dla jego roli w kształtowaniu współczesnej polskiej myśli ekonomicznej, w szczególności w obszarze międzynarodowej konkurencyjności oraz rozwoju polskich przedsiębiorstw na rynkach globalnych. Każda z tych nagród potwierdza nie tylko wybitne kompetencje profesora, ale także jego zdolność do współtworzenia cennych badań w ramach zespołów naukowych, przyczyniając się tym samym do rozwoju polskiej nauki ekonomicznej.

W uznaniu za osiągnięcia organizacyjne, profesor Gorynia był wielokrotnie nagradzany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, otrzymując nagrody indywidualne I i II stopnia w latach 2009–2016. Przy czym w 2021 r. profesor otrzymał Nagrodę Ministra Edukacji i Nauki za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności organizacyjnej w kadencji 2017–2020. Natomiast w 2013 r. profesor otrzymał Nagrodę Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Gospodarki za szczególne osiągnięcia w działalności proeksportowej.

Obecność profesora w życiu akademickim została wielokrotnie doceniona przez społeczność Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Z dumą, ale i z pokorą, przyjął on trzy prestiżowe nagrody przyznawane przez Parlament Studencki UEP, które potwierdzają jego wyjątkowy wkład w rozwój studentów i Wydziału Gospodarki Międzynarodowej. W 2017 r. otrzymał tytuł „Pięknego Umysłu” – wyróżnienie, które wskazuje na jego wyjątkowe zdolności mentorskie i intelektualną inspirację, jaką zarażał swoich podopiecznych. Rok później, w 2018 r., nagrodzono go tytułem „Jestem Legendą”, co stanowiło wyraz uznania dla jego długoletniego, wytrwałego zaangażowania w pracę z młodzieżą i nieocenioną pomoc w kształtowaniu ich zawodowych ścieżek. Najwyższe wyróżnienie przyszło w 2019 r., kiedy to profesor zdobył tytuł „The Best” – uznanie, które potwierdziło jego nieprzeciętną rolę jako mentora na Wydziale Gospodarki Międzynarodowej, wychowując przyszłych liderów i ekspertów w tej dziedzinie¹³⁰⁷. Te nagrody to nie tylko świadectwo jego doskonałości w roli mentora, ale także dowód na ogromną pasję, jaką profesor wkłada w każdy aspekt swojej pracy dydaktycznej. Jego zaangażowanie, wiedza i empatia sprawiają, że jego studenci osiągają sukcesy nie tylko akademickie, ale również zawodowe.

Profesor Marian Gorynia, jako ceniony autorytet w dziedzinie międzynarodowej konkurencyjności oraz strategii przedsiębiorstw, w 2019 r. został uhonorowany prestiżowym Platynowym Laurem w kategorii „Nauka i innowacyjność”, przyznawanym przez Regionalną Izbę Gospodarczą w Katowicach. To wyróżnienie, będące symbolem najwyższego uznania dla osiągnięć w zakresie nauki i jej wdrażania w praktykę gospodarczą, potwierdza nieoceniony wkład profesora Goryni w rozwój polskiej myśli ekonomicznej. Jego badania, łączące teoretyczne podstawy ekonomii z praktycznymi aspektami funkcjonowania przedsiębiorstw w dynamicznie zmieniającym się środowisku międzynarodowym, stały się inspiracją dla wielu pokoleń naukowców i praktyków biznesu. Platynowy Laur, przyznawany osobistościom, które swoimi dokonaniem przyczyniają się do rozwoju innowacyjności i wspierają przedsiębiorczość, jest świadectwem wieloletniej pracy profesora Goryni na rzecz integracji nauki z praktyką gospodarczą oraz jego zaangażowania w podnoszenie konkurencyjności polskich firm na arenie międzynarodowej. Uhonorowanie tym wyróżnieniem podkreśla nie tylko osiągnięcia naukowe profesora, ale także jego nieustającą pasję do tworzenia nowatorskich rozwiązań i inspirowania kolejnych pokoleń badaczy i przedsiębiorców.

W 2021 r. profesor Marian Gorynia został uhonorowany prestiżową Polską Nagrodą Inteligentnego Rozwoju w kategorii „Naukowiec przyszłości”. To wyróżnienie przyznano mu za realizację pionierskich projektów badawczych dotyczących międzynarodowej konkurencyjności polskich przedsiębiorstw w czasie prosperity i globalnego kryzysu gospodarczego, a także strategii firm wobec wyzwań związanych z wyjściem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. Rok później, w 2022 r., pro-

¹³⁰⁷ *Ibidem*.

fesor Gorynia został laureatem Nagrody Prezesa Rady Ministrów podczas XXIX edycji tego prestiżowego wyróżnienia, co stanowiło uhonorowanie jego wybitnego dorobku naukowego, wkładu w rozwój polskiej ekonomii oraz nieustannego zaangażowania w rozwój badań i edukacji ekonomicznej w Polsce.

Profesor Marian Gorynia to naukowiec i społecznik, którego wkład w rozwój nauki, gospodarki oraz społeczności lokalnej został wielokrotnie uhonorowany przez prestiżowe instytucje regionalne i krajowe.

Już w okresie studiów profesor Marian Gorynia wyróżniał się aktywnością naukową i zaangażowaniem, co zaowocowało licznymi wyróżnieniami, w tym prestiżowym tytułem Summa Cum Laude dla wybitnych absolwentów Akademii Ekonomicznej w Poznaniu oraz Złotą Odznaką im. Mikołaja Kopernika Primus Inter Pares.

Profesor Gorynia otrzymał również następujące wyróżnienia za zasługi dla miasta Poznania i Wielkopolski: Odznaka Honorowa Miasta Poznania – za wkład w rozwój lokalnej społeczności (1989), Statuetka Honorowego Hipolita i Dyplom Godności Lidera Pracy Organicznej – za propagowanie idei pracy organicznej (2011), Medal Pamiątkowy Wojewody Wielkopolskiego *Ad Perpetuam Rei Memoriam* – za działalność na rzecz regionu (2012), Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla Województwa Wielkopolskiego” – za rozwój regionu (2016) oraz Wawrzyn Honorowy Pracy Organicznej Unii Wielkopolan – za promowanie idei pracy organicznej (2024)¹³⁰⁸.

Profesor Gorynia otrzymał także następujące wyróżnienia naukowe: Srebrny Krzyż Zasługi – za wybitne osiągnięcia w pracy naukowej i dydaktycznej (2002), Medal „Zasłużony dla Eksportu” – za wkład w rozwój polskiej gospodarki (2014), Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla Rozwoju Gospodarki RP” – za działalność na rzecz gospodarki krajowej (2015), Medal za Zasługi dla Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu – za wkład w rozwój środowiska akademickiego (2017) oraz Złoty Medal *Verba Docent – Exempla Trahunt* Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego – za osiągnięcia naukowe i promocję idei pracy organicznej (2022)¹³⁰⁹.

Profesor Gorynia otrzymał także następujące wyróżnienia społeczne: Srebrny Medal *Labor Omnia Vincit* – za krzewienie idei pracy organicznej (2007) oraz Medal XXX-lecia Restytucji Orderu św. Stanisława BM – za działalność charytatywną i zaangażowanie społeczne, co podkreśliło jego społeczny wymiar pracy i zaangażowanie w pomoc potrzebującym (2009)¹³¹⁰.

Profesor Marian Gorynia jest wybitną postacią, której wkład w rozwój nauki został doceniony wieloma prestiżowymi wyróżnieniami. W 2019 r. otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu w Białymstoku w uznaniu za jego wkład w rozwój teorii ekonomicznych oraz kształcenie kadr naukowych. W tym samym roku Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie przyznał mu tytuł honorowego

¹³⁰⁸ Strona internetowa profesora Mariana Goryni, https://mariangorynia.pl/?page_id=147, (dostęp 23.03.2025).

¹³⁰⁹ *Ibidem*.

¹³¹⁰ *Ibidem*.

profesora za znaczący wpływ na rozwój badań ekonomicznych i ich praktyczne zastosowanie. W 2023 r. został uhonorowany tytułem doktora honoris causa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, co stanowiło wyraz uznania dla jego zasług w kształtowaniu myśli ekonomicznej i działalności na rzecz polskiego środowiska akademickiego.

Profesor Marian Gorynia może poszczycić się nie tylko wybitnym dorobkiem naukowym i dydaktycznym, ale także niezwykle szeroką działalnością na rzecz środowiska akademickiego i społecznego. Jego zaangażowanie przejawia się w pełnieniu wielu kluczowych funkcji, które przyczyniają się do rozwoju nauki, kształcenia młodych pokoleń oraz budowania współpracy między instytucjami akademickimi a otoczeniem społeczno-gospodarczym. Profesor poza macierzystą uczelnią pełnił i nadal pełni wiele funkcji zawodowych i społecznych. Funkcje zawodowe pełnione przez profesora: członek Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN (kadencje: 2003–2006, 2007–2010, 2011–2014, 2014–2017, 2017–2020, 2020 – obecnie), członek Rady Naukowej PTE (2005–obecnie), członek Rady Naukowej Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN (2007–2010, 2011–2014, 2023–2026), członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (2011–2012 oraz 2017–2020), a w latach 2017–2020 zastępca przewodniczącego tej Komisji, przewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Ekonomicznych (2012/2013 – 2015/2016), przewodniczący Rady Naukowej PTE (2015–obecnie), członek Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej Konferencji Akademickich Szkół Polskich (2016–2020), zastępca przewodniczącego Komisji ds. Ekonomicznych Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (2016 – obecnie), wiceprzewodniczący Rady Doskonałości Naukowej (2019 – obecnie), członek Prezydium Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN (2019 – obecnie), członek korespondent PAN w Wydziale I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN (2021 – obecnie), prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego (2021 – obecnie), członek korespondent Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN przy Wydziale I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN (2021 – obecnie)¹³¹¹.

Funkcje społeczne pełnione przez profesora: radca Wielkopolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej (1995–1999), członek Wielkopolskiego Komitetu Monitorującego Programy Rozwoju Regionalnego (2004–2008), członek Rady Naukowo-Programowej Wielkopolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej (2008 – obecnie), a w latach 2008–2016 przewodniczący tej Rady, przewodniczący Kapituły Złotego Hipolita na rok 2010 i dalsze, członek Wielkopolskiej Rady Trzydziestu (2011–2014), członek Kapituły Nagrody Gospodarczej Prezydenta RP (2011–2015), wiceprzewodniczący Kolegium Rektorów Miasta Poznania (2012–2016), członek Krajowej Rady Przedsiębiorczości (2013–2015), członek kapituły konkursu Rzeczypospolitej i Ministerstwa Gospodarki – Sława Polski, Orły Eksportu, Dobra Firma (2013, 2015), członek i przewodniczący Rady Teatru Muzycznego w Poznaniu (2016 – obecnie), członek

¹³¹¹ *Ibidem*.

radę organu samorządowego przy Urzędzie Miasta Poznania, członek Rady Akademickiego i Naukowego Poznania (2021 – obecnie)¹³¹².

Jako prezes PTE profesor osiągnął liczne sukcesy w zakresie inicjatyw programowych i organizacyjnych, m.in.: organizacja XI Kongresu Ekonomistów Polskich, organizacja Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, wzmocnienie roli Rady Naukowej PTE, promowanie edukacji ekonomicznej i świadomości ekonomicznej społeczeństwa, usprawnienia funkcjonowania PTE jako organizacji naukowej, zwiększenie widoczności PTE i działalności merytorycznej.

Ponadto profesor łączy swoją działalność naukową z praktycznym zaangażowaniem w rozwój ekonomii i zarządzania. Jest aktywnym członkiem prestiżowych organizacji naukowych i biznesowych, zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej. Należy m.in. do European International Business Academy, gdzie pełnił funkcję członka zarządu (2007–2015), a także do International Management Development Association oraz Academy of International Business. W Polsce działa w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym, Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk i Towarzystwie Naukowym Organizacji i Kierownictwa.

Marian Gorynia aktywnie angażuje się w działalność nadzorczą i doradczą, pełniąc kluczowe funkcje w licznych instytucjach gospodarczych i finansowych, będąc wiceprzewodniczącym Rady Inwestycyjnej Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju (2017 – obecnie), członkiem Rady Nadzorczej Międzynarodowych Targów Poznańskich sp. z o.o. (5 czerwca 2009 – 6 czerwca 2017), przewodniczącym Rady Nadzorczej Międzynarodowych Targów Poznańskich sp. z o.o. (7 czerwca 2017 – 30 kwietnia 2024), członkiem Rady Nadzorczej Trust S.A. (7 listopada 2007 – 15 maja 2019), przewodniczącym Rady Nadzorczej Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (1 października 2014 – 20 stycznia 2016), wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (2016–2019), członkiem Rady Nadzorczej Enea S.A. Poznań (30 czerwca 2015 – 23 września 2015), członkiem Rady Nadzorczej Wielkopolska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. (27 lutego 2003 – 15 czerwca 2006), wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej KGHM Polska Miedź S.A. (14 sierpnia 2001 – 11 grudnia 2001), przewodniczącym Rady Nadzorczej AQUANET S.A. (1 maja 2024 – obecnie)¹³¹³.

Profesor Gorynia aktywnie działa na rzecz rozwoju nauki, angażując się w działalność stowarzyszeń naukowych oraz komitetów redakcyjnych prestiżowych czasopism. Jest członkiem rad programowych i komitetów redakcyjnych wielu czasopism zarówno krajowych, jak i zagranicznych o uznanym prestiżu, są to np.: member of Editorial Review Board of „Journal of Transnational Management” (2001 – obecnie), member of Editorial Board of „International Journal of Institutional Governance” (2001 – obecnie), członek komitetu redakcyjnego czasopisma Instytutu Nauk Ekono-

¹³¹² *Ibidem*.

¹³¹³ *Ibidem*.

micznych PAN „Studia Ekonomiczne” (2002 – obecnie), członek komitetu redakcyjnego „Zeszytów Naukowych PTE” (2002 – obecnie), członek komitetu redakcyjnego serii wydawniczej „Raporty CASE” (2003 – obecnie), członek Rady Programowej pisma „Problemy Zarządzania” – Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego (2004 – obecnie), członek komitetu redakcyjnego „Gospodarki Narodowej” (2009 – obecnie), członek komitetu redakcyjnego „Ekonomisty” (2010 – obecnie), redaktor naczelny „Ekonomisty” (2021 – obecnie), członek Rady Naukowej „Internetowego Kwartalnika Antymonopolowego i Regulacyjnego” (2011 – obecnie), członek Rady Programowej „Gospodarki Narodowej” (2006–2008)¹³¹⁴.

Profesor Marian Gorynia prywatnie jest mężem Grażyny – absolwentki filologii germańskiej na UAM w Poznaniu. Małżeństwem są od ponad trzydziestu lat, jednak znają się już od szkoły podstawowej¹³¹⁵. Mają trójkę dzieci. Profesor posiada różnorodne pasje, które obejmują podróże, prace w ogrodzie czy sport. Profesor Marian Gorynia jest pasjonatem podróży, które łączą się z jego miłością do fotografii. W trakcie swoich podróży odwiedził wiele miejsc na całym świecie, dokumentując je fotograficznie. Jego zainteresowanie podróżami obejmuje zarówno kraje europejskie, jak i egzotyczne destynacje, takie jak Peru, Indie czy RPA. Fotografowanie jest dla niego nie tylko hobby, ale także sposobem na uchwycenie i przekazanie wrażeń z odwiedzanych miejsc.

Profesor czerpie radość z odkrywania nowych miejsc oraz spędzania czasu na świeżym powietrzu, gdzie pielęgnuje swoją pasję do ogrodnictwa. Profesor ma również bogate zainteresowania sportowe, oprócz spacerów z żoną, które bardzo lubi, praktykuje również narty, pływanie, siatkówkę, jazdę na rowerze i bieganie. Sport stanowi dla niego ważny element życia prywatnego, który pozwala na zachowanie równowagi między intensywną pracą naukową, osobistymi pasjami a odpoczynkiem. Profesor jest fanem Lecha Poznań, lubi również dobre kino.

Podsumowanie

Profesor Marian Gorynia to wybitny polski naukowiec i uznany ekspert w dziedzinie ekonomii, który swoją karierę poświęcił rozwijaniu nauk ekonomicznych oraz kształceniu młodych badaczy. Od lat pozostaje jednym z czołowych autorytetów w zakresie strategii zagranicznej ekspansji przedsiębiorstw oraz międzynarodowej konkurencyjności. Wyróżnia się niezwykle szerokim i interdyscyplinarnym dorobkiem naukowym, który obejmuje różnorodne poziomy analizy ekonomicznej, integrując elementy ekonomii, nauk o zarządzaniu i finansów. Jego badania cechuje nie tylko głębokie osadzenie w istniejących koncepcjach teoretycznych, ale również

¹³¹⁴ *Ibidem*.

¹³¹⁵ Wywiad przeprowadzony z Marianem i Grażyną Gorynią przez E. Wasielewską, *Miłość z czasów szkolnych*, „Głos Wielkopolski – Blisko Ciebie”, 18.07.2008.

dążenie do wyznaczania nowych kierunków w analizie współczesnych procesów gospodarczych.

Profesor od lat łączy działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Jego działalność obejmuje kierowanie zespołami badawczymi, mentorowanie młodych naukowców, pełnienie kluczowych funkcji akademickich oraz uczestnictwo w licznych gremiach naukowych i stowarzyszeniach.

Profesor wniósł istotny wkład w teorię i praktykę funkcjonowania przedsiębiorstw w międzynarodowym otoczeniu. Jego zasługi w sferze naukowej, gospodarczej i społecznej zostały docenione licznymi nagrodami i wyróżnieniami. Jego dorobek obejmuje liczne prace badawcze, istotne dla rozwoju nauk ekonomicznych i zarządzania, a także ogromne zaangażowanie w kształcenie młodych ekonomistów. Jako uczeń prof. Henryka Wojciechowskiego i prof. Wiesława J. Otty, sam stał się mentorem dla kolejnych pokoleń badaczy.

Bibliografia

- Bartosik-Purgat M., Gorynia M., Jankowska B., Owczarzak R. (red.), *Strategie firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych*, PWE, Warszawa 2005.
- Fałkowski A., Gorynia M., Kuczevska J., Pietruszewicz K., *Zagrożenia związane z wprowadzaniem nowych technologii cyfrowych w małych i średnich przedsiębiorstwach w kontekście bezpieczeństwa państwa. Diagnoza i rekomendacje*, PWE, Warszawa 2024.
- Fiedor B., Gorynia M., Szablewski A. (red.), *Ewolucja nauk ekonomicznych II. Ekonomia a pandemia COVID-19 – potrzeba bieżących dostosowań czy zmiany paradygmatu?*, PTE, Warszawa 2023.
- Fonfara K., Gorynia M., Najlepszy E., Schroeder J. (red.), *Strategie przedsiębiorstw w biznesie międzynarodowym*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2000.
- Gorynia M. (red.), *Luka konkurencyjna na poziomie przedsiębiorstwa a przystąpienie Polski do Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań 2002.
- Gorynia M. (red.), *Pandemia, wojna, globalne przesilenie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań 2023.
- Gorynia M., Bartosik-Purgat M., Jankowska B., Owczarzak R., *Motywy i formy zagranicznych inwestycji bezpośrednich – perspektywa przedsiębiorstw lokalnych (ujęcie empiryczne)*, „Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu”, 2006, nr 1147.
- Gorynia M., Bartosik-Purgat M., Jankowska B., Owczarzak R., *Strategie firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych – znaczenie kontekstu branżowego – ujęcie empiryczne*, „Organizacja i Kierowanie”, 2005, nr 3.
- Gorynia M., Bartosik-Purgat M., Jankowska B., Owczarzak R., *Strategie przystosowawcze firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych*, „Problemy Zarządzania”, 2005, nr 3 (9).
- Gorynia M., Bartosik-Purgat M., Jankowska B., Owczarzak R., *Strategie polskich firm wobec ekspansji inwestorów zagranicznych – instrumenty polityki gospodarczej*, „Przegląd Organizacji”, 2005, nr 4.
- Gorynia M., Bartosik-Purgat M., Jankowska B., Owczarzak R., *Zachowania firm lokalnych wobec inwestorów zagranicznych – cz. 1, „Marketing i Rynek”*, 2005, nr 9.
- Gorynia M., Bartosik-Purgat M., Jankowska B., Owczarzak R., *Zachowania firm lokalnych wobec inwestorów zagranicznych – cz. 2, „Marketing i Rynek”*, 2005, nr 10.
- Gorynia M., Bartosik-Purgat M., Jankowska B., Owczarzak R., *Zachowania przedsiębiorstw lokalnych a ekspansja inwestorów zagranicznych w Polsce*, „Przegląd Organizacji”, 2005, nr 9.

- Gorynia M., Bartosik-Purgat M., Owczarzak R., Jankowska B., *Strategie polskich firm wobec ekspansji inwestorów zagranicznych a działalność samorządu gospodarczego*, „Współczesne Zarządzanie”, 2005, nr 3.
- Gorynia M., Dzikowska M., *Teoretyczne aspekty konkurencyjności przedsiębiorstwa – w kierunku koncepcji eklektycznej?*, „Gospodarka Narodowa”, 2012, nr 4.
- Gorynia M., *Ewolucja pozycji gospodarki polskiej w gospodarce globalnej i w gospodarce Unii Europejskiej*, „Ekonomista”, 2014, nr 2.
- Gorynia M., Jankowska B. (red.), *The Influence of Poland's Accession to the EURO ZONE on the International Competitiveness and Internationalisation of Polish Companies*, Difin, Warszawa 2013.
- Gorynia M., Jankowska B. (red.), *Wejście Polski do strefy euro a międzynarodowa konkurencyjność i internacjonalizacja polskich przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 2011.
- Gorynia M., Jankowska B., *Klasy jako podstawa budowy strefy wysokiej produktywności*, w: A. Grzelak, K. Pająk (red.), *Nowe trendy w metodologii nauk ekonomicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań 2010.
- Gorynia M., Jankowska B., *Koncepcja klastrów jako sposób regulacji zachowań podmiotów gospodarczych*, „Ekonomista”, 2007, nr 3.
- Gorynia M., Jankowska B., *Konkurencja w branży a internacjonalizacja i globalizacja*, „Gospodarka Narodowa”, 2004, nr 11–12.
- Gorynia M., Jankowska B., Owczarzak R., Bartosik-Purgat M., *Efekty zewnętrzne bezpośrednich inwestycji zagranicznych – aspekty teoretyczne i wyniki badań empirycznych*, „Ekonomista”, 2006, nr 2.
- Gorynia M., Jankowska B., Owczarzak R., *Co-operation strategies of Polish companies as a response to foreign investor's expansion into the Polish market*, „The Poznań University of Economics Review”, 2005, Vol. 5, No. 2.
- Gorynia M., Jankowska B., Owczarzak R., *Zarządzanie strategiczne jako próba syntezy teorii przedsiębiorstwa*, „Ekonomista”, 2005, nr 5.
- Gorynia M., Jankowska B., Pietrzykowski M., Tarka P., Dzikowska M., *Przystąpienie Polski do strefy euro a międzynarodowa konkurencyjność i internacjonalizacja polskich przedsiębiorstw*, „Ekonomista”, 2011, nr 4.
- Gorynia M., Jankowska B., Pietrzykowski M., Tarka P., *Wpływ przyjęcia euro na międzynarodową konkurencyjność przedsiębiorstw*, „Gospodarka Narodowa”, 2009, nr 4.
- Gorynia M., Jankowska B., *Rekomendacje dla strategii firm polskich wobec ekspansji inwestorów zagranicznych*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, 2005, nr 4.
- Gorynia M., *Konkurencyjność i strategia konkurencyjna przedsiębiorstwa*, „Optimum. Studia Ekonomiczne”, 2000, nr 1.
- Gorynia M., *Konkurencyjność przedsiębiorstwa – próba konceptualizacji i operacjonalizacji*, w: E. Najlepszy (red.), *Strategia przedsiębiorstwa w warunkach konkurencji międzynarodowej*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Poznaniu”, Seria 1, nr 266, Poznań 1998.
- Gorynia M., *Kooperacja w klastrze jako instytucja gospodarki rynkowej na przykładzie trzech klastrów z Wielkopolski*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, 2009, nr 3 (74).
- Gorynia M., Kuczeńska J., *Zmiany wywołane pandemią COVID-19 w sektorze MŚP i ich wpływ na realizację procesów biznesowych*, PWE, Warszawa 2023.
- Gorynia M., *Luka konkurencyjna – koncepcja i metodyka badania*, w: E. Skawińska (red.), *Konkurencyjność podmiotów gospodarczych w procesie integracji i globalizacji*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej”, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2001.
- Gorynia M., *Luka konkurencyjna w przedsiębiorstwach a przystąpienie Polski do Unii Europejskiej*, „Gospodarka Narodowa”, 2000, nr 10.
- Gorynia M., Łażniewska E. (red.), *Kompendium wiedzy o konkurencyjności*, WN PWN, Warszawa 2009.
- Gorynia M., Nowak J., Wolniak R., *Motives and Modes of FDI, Firm Characteristics and Per-*

- formance: Case Studies of Foreign Subsidiaries in Poland*, „Journal of Transitional Management”, 2005, Vol. 10, No. 3.
- Gorynia M., Nowak J., Wolniak R., Trąpczyński P., *The determinants of location choice in the internationalization process of Polish companies: a qualitative study*, „Journal of Economics and Management”, 2013, No. 14.
- Gorynia M., *Organizowanie działalności eksportowej producenta*, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa w Poznaniu, Poznań 1986.
- Gorynia M., Otta W.J., *Badania i planowanie w przedsiębiorstwach eksportujących*, „Rynki Zagraniczne”, 1988, nr 155–156.
- Gorynia M., Otta W.J., *Co przeszkadza w konkurowaniu na rynkach zagranicznych?*, „Rynki Zagraniczne”, 1988, nr 141.
- Gorynia M., Otta W.J., *Czy przedsiębiorstwa chcą eksportować?*, „Życie Gospodarcze”, 1988, nr 11.
- Gorynia M., Otta W.J., *Czy przedsiębiorstwa muszą eksportować?*, „Życie Gospodarcze”, 1988, nr 9.
- Gorynia M., Otta W.J., *Czy przedsiębiorstwa potrafią eksportować?*, „Życie Gospodarcze”, 1988, nr 23.
- Gorynia M., Owczarzak R., *Podstawy teorii internacjonalizacji i globalizacji działalności przedsiębiorstw*, „Gospodarka Narodowa”, 2004, nr 1–2.
- Gorynia M., *Pomiary konkurencyjności przedsiębiorstwa*, „Regionalny Biuletyn Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu”, 1999, nr 1.
- Gorynia M., Rudolf S., *Polska w Unii Europejskiej i globalnej gospodarce*, PWE, 2014.
- Gorynia M., Stępień B., Sulimowska M., *Konkurencyjność przedsiębiorstwa – koncepcje, pomiar, ocena i standaryzacja*, w: M. Gorynia, J. Schroeder (red.), *Przedsiębiorstwo a internacjonalizacja działalności gospodarczej*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Poznaniu”, 2000.
- Gorynia M., *Strategie zagranicznej ekspansji przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2007.
- Gorynia M., *Studia nad transformacją i internacjonalizacją gospodarki polskiej*, Difin, Warszawa 2007.
- Gorynia M., Jankowska B., *Klasyra a międzynarodowa konkurencyjność i internacjonalizacja przedsiębiorstwa*, Difin, Warszawa 2008.
- Gorynia M., *Teoria handlu międzynarodowego a zagadnienie internacjonalizacji przedsiębiorstwa*, „Ekonomista”, 1988, nr 5.
- Gorynia M., *Teoria i polityka regulacji mezosystemów gospodarczych a transformacja post-socjalistycznej gospodarki polskiej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1995.
- Gorynia M., *Zachowania przedsiębiorstw w okresie transformacji. Mikroekonomia przejścia*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1998.
- Gorynia M., Trąpczyński P., *Determinanty efektywności zagranicznych inwestycji bezpośrednich – przegląd wyników badań*, „Ekonomista”, 2014, nr 5.
- Gorynia M., *Typy zachowań firm lokalnych wobec inwestorów zagranicznych*, w: J. Rymarczyk, W. Michalczyk (red.), *Rozwój regionalny i globalny we współczesnej gospodarce światowej*, t. I, Akademia Ekonomiczna im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2004.
- Gorynia M., Wolniak R., *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce – zachowania inwestorów zagranicznych i zachowania przedsiębiorstw krajowych*, w: M. Gorynia, J. Schroeder (red.), *Przedsiębiorstwo a internacjonalizacja działalności gospodarczej*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Poznaniu”, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2000.
- Gorynia M., *Wybrane aspekty strategii polskich przedsiębiorstw w okresie transformacji*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, 2009, nr 2, s. 299–320.
- Gorynia M., *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie jako forma internacjonalizacji przedsiębiorstwa*, „Sprawy Międzynarodowe”, 1988, nr 4.
- Łażniewska E., Gorynia M. (red.), *Konkurencyjność regionalna. Koncepcje – strategie – przykłady*, WN PWN, Warszawa 2012.

- Mączyńska E., Gorynia M., Urbaniec M. (red.), *Keynes a współczesność. Ekonomiczne perspektywy dla naszych wnuków*, PTE, Warszawa 2023.
- Otta W.J., Gorynia M., *Regulacja sfery turystyki zagranicznej. Przyczynek do teorii regulacji systemów gospodarczych*, Instytut Turystyki, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Poznań 1991.
- Profesor Marian Gorynia*, Wydział Ekonomii i Zarządzania, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2019.
- Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu profesorowi doktorowi habilitowanemu Marianowi Goryni*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2023.
- Wasielewska E., *Miłość z czasów szkolnych*, „Głos Wielkopolski – Blisko Ciebie”, 18 lipca 2018.

Neografia

<https://mariangorynia.pl/>

Z ogromną satysfakcją oddajemy w ręce Czytelników książkę *Polskie Towarzystwo Ekonomiczne i instytucje poprzedzające w służbie nauk ekonomicznych*, opracowaną pod redakcją prof. Mirosława Bochenka. Publikacja ta zamyka ważny etap długotrwałych i wielokrotnie podejmowanych, choć dotąd nie w pełni skutecznych, prób opracowania całościowych dziejów Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz jego historycznych poprzedniczek. Jej pojawienie się na rynku wydawniczym można z przekonaniem uznać za wydarzenie o wyjątkowym znaczeniu nie tylko dla członków naszego Towarzystwa, ale także dla całego środowiska ekonomicznego w Polsce.

Fragment Słowa wstępnego
Prezes PTE, prof. dr hab. Marian Gorynia

Polska literatura przedmiotu na temat historii czy rozwoju krajowej myśli ekonomicznej jest bardzo obszerna. [...] Brak jednak opracowania, które by w sposób pełny i pogłębiony rekonstruowało obejmującą ok. 250 lat historię stowarzyszeń czy organizacji naukowych, względnie naukowo-zawodowych, zajmujących się funkcjonowaniem gospodarki, rozwojem gospodarczym czy różnymi ekonomikami szczegółowymi. Recenzowana monografia, napisana w ramach przygotowań do XI Kongresu Ekonomistów Polskich, koordynowanych przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, wypełnia tę lukę badawczą.

Fragment recenzji
prof. dr hab. Bogusław Fiedor

Bardzo dobrze się stało, że PTE wystąpiło z inicjatywą syntetycznego i krytycznego opracowania historii PTE i jego poprzedniczek. To trudne zadanie powierzono wytrawnemu historykowi polskiej myśli ekonomicznej profesorowi Mirosławowi Bochenkowi i zespołowi Autorów, którym Profesor zaproponował współautorstwo poszczególnych rozdziałów.

Fragment recenzji
prof. zw. dr hab. Tadeusz Stanisław

XI Kongres
Ekonomistów
Polskich

